

Minimalizam u grafičkom dizajnu

Lozančić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Graphic Arts / Sveučilište u Zagrebu, Grafički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:216:825009>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-21**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Graphic Arts Repository](#)

**SVEUČILIŠTAE U ZAGREBU
GRAFIČKI FAKULTET ZAGREB**

ZAVRŠNI RAD

Lucija Lozančić

SVEUČILIŠTAE U ZAGREBU
GRAFIČKI FAKULTET ZAGREB

Smjer: Dizajn grafičkih proizvoda

ZAVRŠNI RAD

MINIMALIZAM U GRAFIČKOM DIZAJNU

Mentor:

Izv. prof. dr. art. Vanda Jurković

Student:

Lucija Lozančić

Zagreb, 2023.

SAŽETAK

Minimalizam je umjetnički smjer koji se fokusira na jednostavnost i minimalnost u kreiranju vizualnih elemenata. Dizajneri koji se bave ovim stilom pokušavaju postići čiste i efektne vizualne poruke, koje su i dalje jasne promatraču.

Suvremeno društvo preplavljeno je prekomjernom količinom vizualnih informacija, što stvara buku i konfuziju. Minimalizam se suprotstavlja tom problemu koristeći minimalne elemente kako bi prenio samo najbitnije poruke, poboljšavajući tako kvalitetu vizualnih poruka.

Ovaj završni rad istražuje različite načine primjene minimalizma u grafičkom dizajnu i utjecaj koji on ima na percepciju promatrača. Kroz analizu primjera minimalističkih rješenja pokazuje se kako je, korištenjem jednostavnih elemenata, i dalje moguće postići jasnu vizualnu poruku. Također se istražuju najčešće kritike koje minimalizam dobiva, poput nedostatka kreativnosti i oslanjanja na stereotipna rješenja. Rad ima cilj prikazati minimalizam kao sredstvo za kreativno izražavanje, a ne samo skup pravila kojih se dizajner mora strogo pridržavati.

Kroz analizu primjera, rad naglašava prednosti i mane minimalizma u grafičkom dizajnu. Pokazuje kako minimalizam može na inovativan način poboljšati različite aspekte dizajna i prenijeti jasnu vizualnu poruku, unatoč svojoj jednostavnosti i manjku elemenata.

Ključne riječi: *minimalizam, grafički dizajn, jednostavnost, vizualne poruke, primjena*

ABSTRACT

Minimalism is an artistic direction that focuses on simplicity and minimality in the creation of visual elements. Designers dealing with this style try to achieve clean and effective visual messages, which are still clear to the observer. Modern society is flooded with an excessive amount of visual information, which creates noise and confusion. Minimalism counters this problem by using minimal elements to convey only the most essential messages, thus improving the quality of visual messages.

This final paper explores different ways of applying minimalism in graphic design and the impact it has on the perception of the observer. Through an analysis of examples of minimalist solutions, it is shown how, by using simple elements, it is still possible to achieve a clear visual message. It also explores the most common criticism that minimalism receives, such as a lack of creativity and reliance on stereotypical solutions. The work aims to show minimalism as a means of creative expression, not just a set of rules that a designer must strictly adhere to.

Through the analysis of examples, the paper emphasizes the advantages and disadvantages of minimalism in graphic design. It shows how minimalism can innovatively improve different aspects of design and convey a clear visual message, despite its simplicity and lack of elements.

Keywords: Minimalism, Graphic Design, Simplicity, Visual Messages, Application

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POVIJEST MINIMALIZMA	2
2.1. Povijest minimalističkog pristupa.....	2
2.2. Minimalizam u likovnoj umjetnosti	3
2.3. Minimalizam u grafičkom dizajnu	11
3. OSNOVNI PRINCIPI MINIMALIZMA.....	20
3.1. Jasnoća i redukcija	20
3.2. Korištenje negativnog prostora	21
3.3. Korištenje tipografije	22
3.4. Uporaba boja	24
3.5. Uporaba oblika.....	25
3.6. Funkcija elemenata.....	26
3.7. Vizualna hijerarhija i ravnoteža dizajna	27
4. PREDNOSTI I MANE MINIMALIZMA U GRAFIČKOM DIZAJNU	30
4.1. Jasnoća prenošene poruke.....	30
4.2. Vizualna privlačnost i profesionalnost	31
4.3. Čitkost i brža uočljivost	32
4.4. Nedostatak konteksta	33
4.5. Izazovi u prenošenju emocija.....	34
4.6. Rizik od nedostatka osobnosti	35
5. PRIMJENE MINIMALIZMA U RAZLIČITIM MEDIJIMA	36
5.1. Minimalizam u dizajnu logotipa i brendova.....	36
5.2. Minimalizam u <i>web</i> dizajnu	37
5.3. Minimalizam u dizajnu ambalaže	42
5.4. Minimalizam u dizajnu tiskanih medija	44
6. ZAKLJUČAK	48
7. LITERATURA.....	49

1. UVOD

Ljudi su u suvremenom svijetu sve više preplavljeni prekomjernom količinom informacija i vizualnih podražaja iz svog okruženja. Često se javlja dojam buke i konfuzije te većinu informacija ljudi ne upamte, upravo zbog tolike količine dobivenih informacija u kratkom roku. Minimalizam se, upravo zbog svoje jednostavnosti, znatno ističe u moru informacija. Svojim načinom pristupanja prenošenju informacija, često poziva na povratak osnovama te naglašavanju samo najbitnijih poruka.

U grafičkom dizajnu, minimalizam se često ističe redukcijom i eliminacijom svih elemenata koje dizajner smatra nepotrebima, bez gubitka biti prenošene poruke. Cilj dizajnera je stvoriti jasnu, čistu i lako razumljivu poruku, koristeći što manje i jednostavnije elemente, tipografiju, boje te često iskorištavaju negativan prostor. Upravo ovakva rješenja postaju vrlo efektna te često daju dojam sofisticiranosti i profesionalnosti.

Ovaj rad nastoji otkriti korijene minimalizma te razlog zašto se on razvio. Istražuje se njegov utjecaj na tadašnje trendove te način na koji ih je promijenio. Kroz analizu radova brojnih minimalističkih umjetnika, iz područja likovne umjetnosti kao i grafičkog dizajna, nastoje se utvrditi ključna obilježja ovog pravca te značaj koji on ima u području današnjeg grafičkog dizajna. Također, rad ističe osnovna obilježja minimalizma te ih detaljnije analizira kroz istraživanje brojnih izvora i povezivanje dobivenih saznanja s konkretnim primjerima.

Rad nastoji ukazati na prednosti koje minimalistički pristup dizajnu ima nad ostalim pristupima kako i njegove mane te potencijalna rješenja. Cilj je čitatelju približiti minimalizam kao sredstvo kreativnog izražavanja, a ne skup pravila kojih se umjetnik ili dizajner strogo mora pridržavati. Također, nastoji se prikazati rasprostranjenost minimalističkog pristupa u raznim medijima grafičkog dizajna te detaljnije analizirati uporabu ovog stila u kontekstu svakog od tih medija.

Cilj rada je otkriti ulogu minimalizam u stvaranju jasnih vizualnih poruka koje ostavljaju snažan dojam na promatrača te otkriti njegovu ljepotu u kontekstu dizajna kao i potencijale koje on nosi u suvremenom kreativnom svijetu.

2. POVIJEST MINIMALIZMA

2.1. Povijest minimalističkog pristupa

Pojava minimalizma ne može se točno odrediti na jedno područje ili vremensko razdoblje. U svijetu, on se razvijao na različite načine u različitim društvima. U Japanu, primjerice, minimalizam se ponajprije javlja kao način života. Tamo je ljudima norma bila posjedovati tek dva do tri kimona, koje su uvijek održavali čistima, te im je to bio cijeli ormar. U 2010. u Japanu se javlja pokret *Danshari*, koji obilježava uklanjanje nereda i rastanka s materijalnim stvarima, ostavljajući samo najnužnije potrepštine. [1]

U 19. stoljeću, dizajn postaje "ozbiljan" zbog industrijske revolucije te naglog razvoja strojeva kao i međunarodnih razmjena zapadnih zemalja te dodatnog oslobođenja ljudskih prava. To je potaknulo razvoju znanosti te humanizma. Sukladno navedenim razvojem, umjetnici i dizajneri počinju istraživati odnos strojeva i umjetnosti, te se ovim putem razvijaju brojni pravci poput *Art Nouveau*, *Art Deco*, modernizam te postmodernizam. [2] Minimalizam se javlja kao odgovor na formalnu pretjeranost i pretencioznost stilova koji mu prethode, poput apstraktnog ekspresionizma i sličnih stilova.

Moderna škola dizajna, Bauhaus, jedna je od glavnih predstavnika industrijskog dizajna te upravo iz nje potječe jedan od predstavnika minimalizma, Ludwig Mies Van Der Rohe. On se u svojim građevinama fokusirao na jednostavnost oblika te je koristio minimalne dekoracije kako bi prostore koje je gradio ostavio otvorenima i prozračnima. Također, često elementima pridodaje više funkcija te na taj način znatno smanjuje broj korištenih elemenata. Van Der Rohe jedan je od glavnih predstavnika minimalizma u Njemačkoj, u području arhitekture, vodeći se uzrekom "manje je više".

Minimalizam se u Americi javlja ponajprije kao umjetnički pokret, 1960.-ih godina. Početci razvoja ovog pokreta vidljivi su još i u 50.-im godinama prošlog stoljeća, kroz umjetnička djela Franka Stelle, koji je svoju izložbu nazvao "Ono što vidite je to što vidite", gdje pokušava prenijeti poruku da je slika samo slika, bez ikakvih dubljih značenja. Također, Stella kao inspiraciju navodi umjetnike Kandinsky, Maljeviča te Mondriana, kao značajan utjecaj na njegov rad. [3]

Upravo ova misao, kao i misao “manje je više”, brzo postaju ključni principi na kojima se zasniva minimalizam. Ovi izrazi govore kako jednostavnost vodi do uspješnog dizajna.

Osim u arhitekturi i umjetnosti, minimalizam se pojavio i u modnoj industriji, pod snažnim utjecajem Marie Kondo, japanske savjetnice za organizaciju, autorice i TV voditeljice, koja u svojoj knjizi ukazuje čitateljima kako organizirati ormar na “KonMari” način, vodeći se mišlju da sve što osoba posjeduje joj treba donositi sreću. Uklanjanjem nepotrebne robe, Kondo tvrdi da će osoba postati sretnija i organiziranija. [4] Korištenjem minimalnih uzoraka, s fokusom na oblike i jednostavnost boja, razvijaju se poznati brendovi kao *Kelvin Klein*, *Jil Sander* te *Prada*.

Danas, uz sve češće korištenje interneta, minimalizam je prešao i u digitalni svijet, u obliku *web* dizajna i dizajna korisničkih sučelja, a sve je popularnije i “pojednostavljanje” logotipa brojnih poznatih brendova.

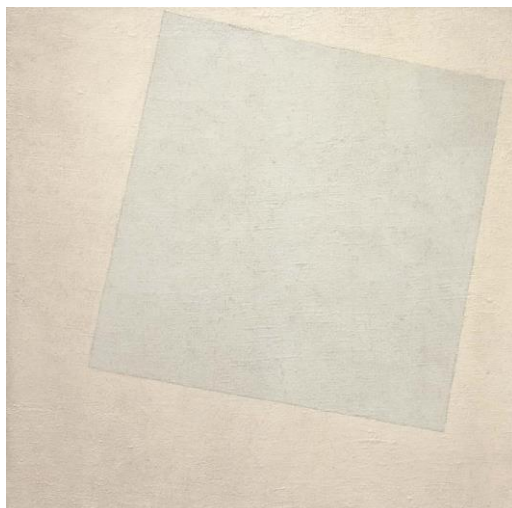
2.2. Minimalizam u likovnoj umjetnosti

Kazimir Maljevič je ruski slikar koji 1915. svojom slikom “Crni kvadrat” (Slika 1.), koja prikazuje crni kvadrat na malo većem bijelom platnu, započinje minimalistički pokret te, nedugo zatim, stvara još nekoliko slika, oslikavajući bijele kvadrate na bijeloj pozadini (Slika 2.).

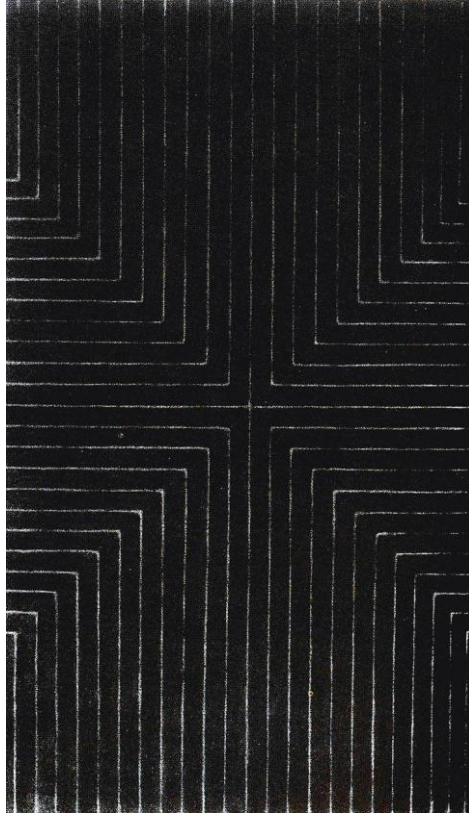
Slika 1. Kazimir Maljevič – Crni kvadrat, 1915.

(izvor: artincontext.org)

*Slika 2. Kazimir Maljevič – Bijeli kvadrat na bijelom platnu, 1918.
(izvor: smarthistory.org)*

Slike 1. i 2. Pokazuju kako je umjetnik na kreativan način pokušavao otkriti nove načine izražavanja i stvaranja novih, dotad neviđenih vizuala. Upravo ovaj primjer, tipičan je primjer minimalističke umjetnosti, iako se tada još nije tako zvala. [5] Osim minimalizma, "Crni kvadrat" pokrenuo je i potpuno novi val umjetnosti zvan suprematizmom, koji predstavlja jedan od prvih avangardnih pokreta apstraktne umjetnosti, nastao pod utjecajem kubizma i futurizma. Maljevič je smatrao da boja i oblik moraju prevladavati nad temom i značenjem djela te je kompoziciju crnog kvadrata nazvao "nultom formom koja mu je omogućila da se oslobodi bolesti stare umjetnosti". [6] Frank Stella, američki je slikar koji se također smatra jednim od začetnika minimalizma. Stella je svoj rad započeo nizom slika čiju je seriju nazvao "Crne slike" gdje je naglasak stavljao na materijalima koje je koristio za izradu slike, umjesto na prizor koji prikazuje vanjski svijet ili sličnu tematiku.

*Slika 3. Frank Stella – Die Fahne hoch! iz
kolekcije "Crne slike", 1959. (izvor: medium.com)*

Slika 3. prikazuje crno platno sa bijelim linijama, koje, svojim oblikom i položajem, kao i međusobnom udaljenošću, fokus stavljaju u središte svoje kompozicije. Stella se fokusirao na geometrijske oblike te je korištenjem raznih boja i oštih rubova naslikao veliki broj djela koja danas obilježavaju minimalističko razdoblje. Tokom svog umjetničkog razvoja, jasno se vidi i razvoj vlastitog stila, gdje njegova djela postaju sve kompleksnija te počinje eksperimentirati i sa oblicima platna kao i načinom izlaganja određenih djela, pozicionirajući platna na tlo te ih nazivajući skulpturama.

*Slika 4. Frank Stella – Salta nel mio Sacco, 1984.
(izvor: tate.org.uk)*

Slika 4. klasičan je primjer jedne od njegovih skulptura. Kompoziciju čini moštvo različitih boja i oblika, koji pridonose njenoj kompleksnosti. Ipak, i dalje je uočljivo fokusiranje na geometrijske oblike i pravilne linije, te gotovo u potpunosti izbjegava organske oblike.

Još jedan bitan predstavnik ovog umjetničkog stila je američki slikar i kipar, Donald Judd. Iako je svoju karijeru započeo kao slikar, stvarajući tako nekoliko djela u razdoblju kada je počeo eksperimentirati ovim stilom, Judd je najpoznatiji po svojim skulpturama. Serija od stotinjak skulptura, od kojih ni jedna nije dobila ime, daju dojam da su “bez sadržaja osim same činjenice svoje fizičke prisutnosti, tvrdoglave i tihe, ne objašnjavajući ništa te nemaju što ni objasniti”. [7]

Slika 5. Donald Judd – Bez naslova, 1968.

(izvor: moma.org)

Slika 5. prikazuje jednostavni kvadar koji ima žućkasto-zlatnu refletirajuću površinu. Detalji su nepostojeći, skulptura je zamišljena kao jednostavno geometrijsko tijelo u prostoru, što naglašava kiparovo uvjerenje da umjetnička djela ne trebaju imati dublje značenje. Judd je tvrdio kako skulpture, koje je moguće raditi u tri dimenzije, značajno utjecajnije i specifičnije od boje na platnu. U svojim skulpturama je često koristio industrijske materijale kao aluminij, pleksiglas i željezo, fokusirajući se na korištenje geometrijskih oblika i simetriju.

Slika 6. Donald Judd – Bez naslova, 1967.

(izvor: moma.org)

Slika 6. također prikazuje jednu od Juddovih skulptura. U ovoj skulpturi, kipar tvori niz jednakih elemenata, koje odvaja na jednaku udaljenost te zajedno daju dojam jedinstvene cjeline. Elementi međusobno ne variraju niti u materijalu od kojeg su rađeni, niti u svojoj boji, dajući svakom od njih jednaku važnost kao i ostalima. Skulptura nema točku na koju je pokušavao privući pozornost, ona je u svojoj cjelosti jednako upečatljiva na svakom dijelu. Ovo je klasičan primjer njegovih skulptura, koje uglavnom nemaju naglašenu središnju točku te namjerno nije naglašavao hijerarhiju između elemenata. Svi elementi koje dovodi u odnos su od iste važnosti, niti jedan od njih se posebno vizualno ne ističe, bilo bojom, oblikom ili veličinom, čime je pokušavao prenjeti jednu od glavnih ideja kojima se vodio - ne postoji razdvojenost između promatrača i skulpture, kao ni njeno dublje značenje. [8]

Ludwig Mies van Der Rohe njemački je arhitekt koji je bio jedan od najutjecajnijih minimalista u arhitekturi. Njegova krilatica “manje je više” koristi se kao smjernica minimalistima sve do danas. U svojim djelima često je kombinirao funkcionalnost i estetsku težnju prema minimalnim ravninama koje se presijecaju. Odbacivao je tradicionalne sustave zatvorenih prostora i uvelike se oslanjao na staklo kako bi se poništila granica između unutrašnjosti prostora i eksterijera same građevine, dajući dojam prostranosti i dodatno “otvarajući” prostor.

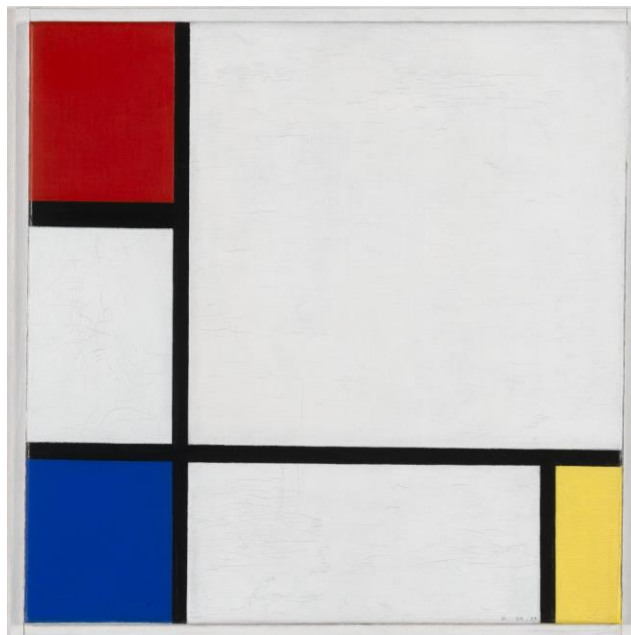

Slika 7. Ludwig Mies van Der Rohe – Farnsworth kuća, 1951.

(izvor: archdaily.com)

Slika 9. prikazuje jednu od njegovih najpoznatijih građevina, Farnsworth kuću. Uočljivo je da su sve površine ravne, a naglasak je posebno stavljen na njen kvadratni oblik, koji uokviravaju pravi kutevi. Kao materijal za zidove, koristio je staklo kako bi otvorio prostor i dao mu dojam proširenosti, a ujedno i dojam povezanosti s eksterijerom koji kuću okružuje. Njegove građevine često su obilježene korištenjem geometrijskih oblika te svi korišteni materijali su dobro promišljeni i često služe više nego jednu funkciju. [9]

Piet Mondrian, osim kao predstavnik minimalizma, poznat je i kao začetnik *De Stijl* pokreta. Mondrian je u svojim slikama često koristio primarne boje i ravne linije, a njegova djela često nisu prikazivale prizore iz stvarnog života, već su oblici na platnu davali dojam apstraktnosti.

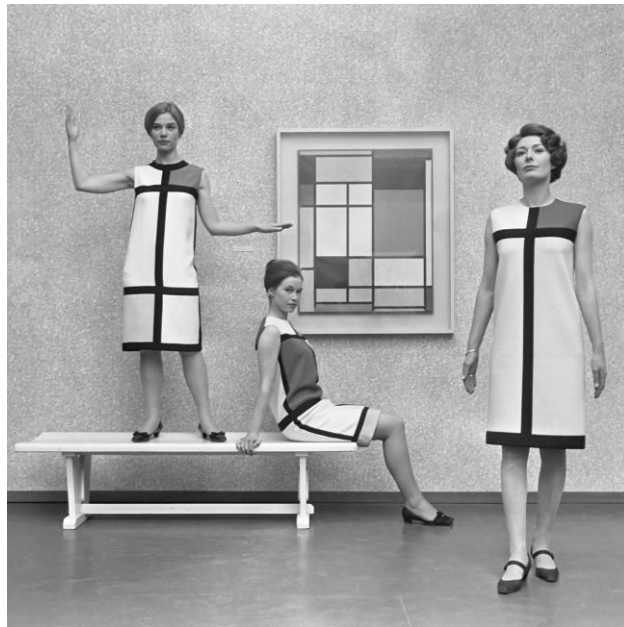

Slika 8. Piet Mondrian – Kompozicija broj IV, 1929.

(izvor: stedelijk.nl)

Slika 8. klasičan je primjer stila koji je umjetnik s vremenom razvio. Naglasak stavlja na ravne linije, prave kutove i primarne boje. Korištenjem minimalnog broja elemenata, ostvario je efektan dizajn i kompoziciju koja je prepoznatljiva čak sto godina nakon njegovog djelovanja. Djela ovog nizozemskog umjetnika ostavila su jak dojam na tadašnju publiku, te su inspirirala brojne dizajnere namještaja i odjeće da koriste njegove slike kao inspiraciju za kreiranje vlastitih

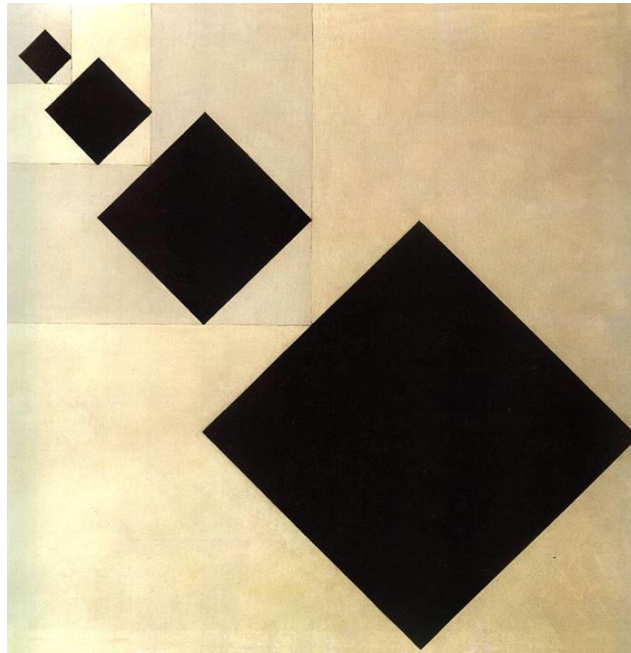
djela. [10] Poznati dizajner Yves Saint Laurent tako kreira svoju „Mondrian kolekciju“ (Slika 9.), koristeći umjetnikove kompozicije kao dizajn za svoje kreacije. Kolekcija je javnosti bila predstavljena 1965. godine u Parizu. Javnost je spomenutom kolekcijom bila oduševljena, a utisak koji je ona ostavila osjeti se još sve do danas, kada dizajneri i dalje koriste upravo Mondrianove slike kao uzorak za svoje kreacije.

*Slika 9. Modeli u “Mondrian kolekciji” dizajnera Yves Saint Laurenta, 1966.
(izvor: anothermag.com)*

De Stijl je pokret nastao u nizozemskoj koji je promovirao apstraktnu i pojednostavljenu estetiku usredotočenu na osnovne vizualne elemente kao što su geometrijski oblici i primarne boje. Nastao je kao odgovor na raskoš *Art Deco*-a te je glavni predstavnik, osim Mondriana, Theo van Doesburg. Van Doesburg bio je inspiriran jednostavnošću slika koje su nastajale za to vrijeme te odlučuje i sam početi kreirati djela slične tematike. Jedno od njegovih najpoznatijih djela je „Aritmetička kompozicija“, sastavljena od niza crnih kvadrata na bijeloj pozadini. Ovo djelo također posjeduje minimalni broj elemenata, a jedan od najuočljivijih detalja je razlika u veličini samih kvadrata, koji se proporcionalno smanjuju. Izostavljanje ukrasnih elemenata jedno je od glavnih obilježja *De Stijl* pokreta, a ovo djelo često se koristi kao glavni primjer istog. Također, minimalnim brojem upotrebljenih boja, kao i samom

apstraktnošću teme, jer slika ne predstavlja nikakvu određenu stvar, dodatno naglašava borbu protiv raskoši i natrpavanja djela ukrasnim elementima, iz razdoblja koja su mu predhodila.

*Slika 10. Theo van Doesburg – Aritmetička kompozicija, 1929. – 1930.
(izvor: artsy.net)*

Sljedbenici ovog pokreta imali su cilj postići idealni spoj oblika i funkcije, čineći tako ovaj pokret “ultimativnim stilom”. Obilježja pokreta su precizno prikazani geometrijski oblici i primarne boje. Neposrednim završetkom Drugog svjetskog rata, čije su se posljedice i dalje osjetile, stil često izražava umjetnikovu “potragu za univerzalnim, dok pojedinačno gubi svoj značaj”, pokušavajući otkriti zakone koji upravljaju skladom svijeta. [11]

Umjetnicima ovog pokreta cilj je bio razviti općeprihvaćeni vizualni jezik koji se temelji na preciznim matematičkim odnosima između elemenata slike, predmeta ili građevine, kako bi izrazili novu bit znanstvenog i tehnološkog napretka.

2.3. Minimalizam u grafičkom dizajnu

Richard Braid britanski je pisac, izdavač, dizajner i osnivač organizacije *LogoArchive*, kao i kreator organizacije *PB&O*, koja je namijenjena recenzijama

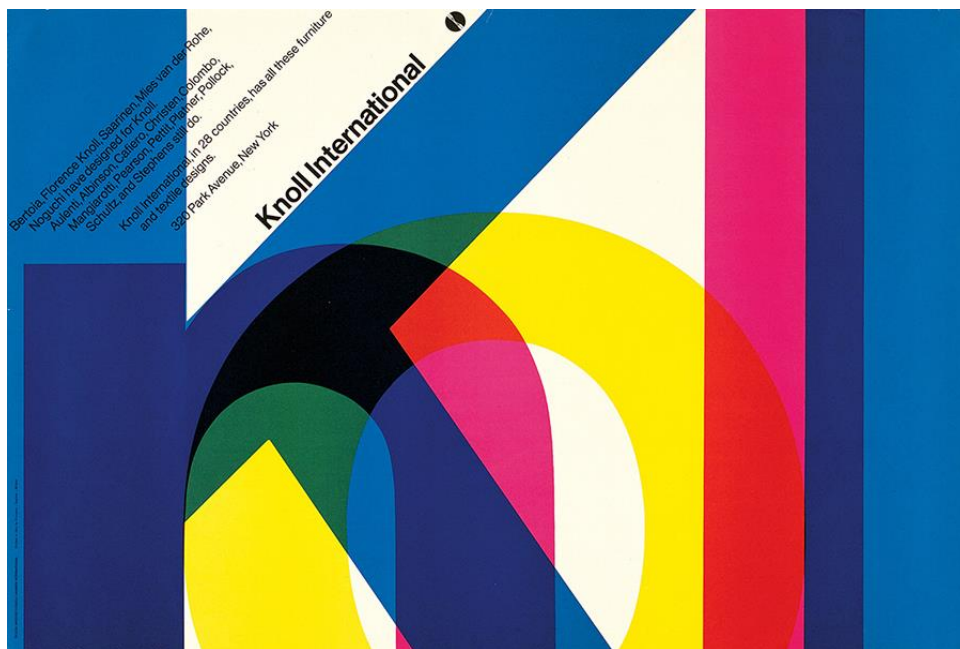
logotipa. U svojem radu se najviše fokusira na izradu logotipa i vizualnih identiteta, s jakim naglaskom na minimalistički dizajn. Logotipi koje izrađuje uglavnom koriste jednu boju, a tvore ih same linije ili pune plohe, čime pojednostavlja svoj dizajn što je više moguće. Također, koristi geometrijske oblike te su gotovo svi logotipi simetrični, ili s minimalnim odstupanjem od iste. (Slika 11.)

*Slika 11. Richard Braid – primjeri logotipa
(izvor: richardbraid.co.uk)*

Studirao je dizajn namještaja i proizvoda te stečeno znanje primjenjuje u svom poslu. Jedna od glavnih vodilja Braida je: “Brzo donosim odluke. Pretjerano razmišljanje samo dovodi nedjelovanju.”, što odmah ukazuje na njegov jednostavan način pristupa svakom radu. Također, Braid vjeruje da učinkoviti dizajn postoji unutar graničnog prostora stvorenog upotrebom, intelektom i dizajnom, odnosno učinkovit dizajn ima svrhu, poziva na stvaranje značenja i kreiran je pažljivo i kreativno, bilo da se radi o jednostavnom logotipu ili strategiji brenda i identitetu brenda. [12]

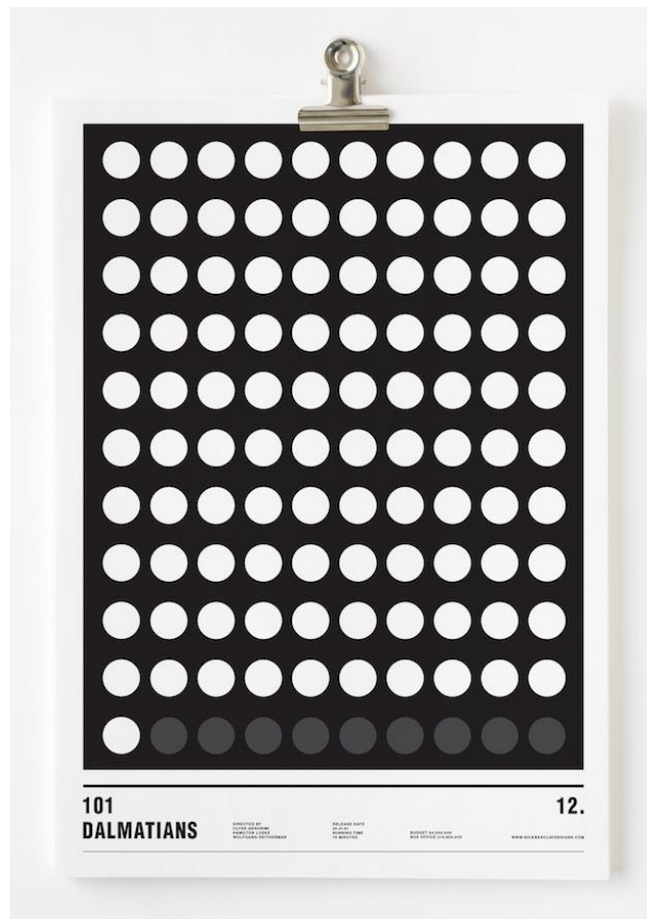
Massimo Vignelli je talijanski dizajner koji je ujedno i jedna od najvažnijih ličnosti u povijesti grafičkog dizajna. 1960.-ih zajedno sa svojom ženom Elenom Valle (poznatijom kao *Lella Vignelli*) otvara *Lella & Massimo Vignelli Office of Design and Architecture* gdje se fokusiraju na dizajn namještaja, proizvoda kao i grafički dizajn. Kao uzore navodi dizajnera Pierrea Mendella, arhitekta Miesa van der Rohea te industrijskog dizajnera Dietera Ramsa. Ističe se brojnim jedinstvenim pogledima na dizajn i umjetnost, govoreći: “Dizajn nije umjetnost. Dizajn je utilitaran. Umjetnost je korisna, ali nije utilitarna.”, što pokazuje na koliko jednostavan način je promatrao grafički dizajn. Vidljivo je da je svoja rješenja tražio u funkcionalnosti, a ne estetici, što je dodatno pojednostavljivalo njegove radove.

Slika 12. Massimo Vignelli – poster *Knoll International*, 1967.

(izvor: cooperhewitt.org)

Slika 12. najbolji je primjer naglašavanja funkcionalnosti u njegovim radovima. Knoll International je tvrtka koja nudi raznoliku ponudu namještaja i pribora za ured, kao i raznoliku ponudu tiskanih proizvoda te tiska prema zahtjevu klijenta. Korištenjem cijan, magente i žute boje, aludira na profesionalno okruženje kao i na tisak, u kojem se upravo ove boje koriste. Osim korištenih boja, odsutnost ukrasnih elemenata pomaže pri prenošenju glavne poruke, odnosno područja djelovanja tvrtke, usmjeravajući pažnju na šarenilo samog imena tvrtke. Za života je dobio brojne nagrade za svoj rad uključujući *Triennale Grand Prix* te *dva Compasso d'Orto*. Njegova su djela danas izložena u brojnim velikim svjetskim muzejima kao što su *Brooklyn Museum*, *Museum of Modern Arts* u New Yorku, *Cooper-Hewitt Museum* te *Victoria & Albert Museum*. Nicholas Barclay je dizajner sa sjedištem u Sydneyu, specijaliziran za tisak i vizualni identitet, sa iskustvom u digitalnom i *web* dizajnu te ilustracijama. Veliki utjecaj na razvoj vlastitog stila na Barclaya su ostavili Bauhaus i *De Stijl* pokreti. Poznat je po svojim interpretacijama filmskih postera, gdje se jasno vidi utjecaj koji je minimalizam imao na njegov rad. [13]

*Slika 13. Nicholas Barclay– poster filma “101 dalmatinac”
(izvor: onartandaesthetics.com)*

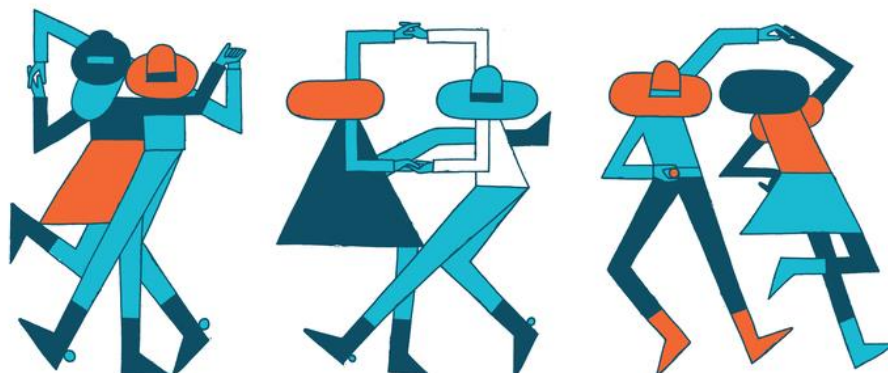
Slika 13. prikazuje interpretativni poster animiranog filma „101 dalmatinac“, u kojem koristi bijele točke na crnom platnu kako bi aludirao na krzno pasmine, kao i njihov broj, ispunjavajući ostatak točaka tamno sivom bojom, koja se vizualno stapa s pozadinom.

Njegov jedinstven pogled na boje izdvaja ga iz gomile grafičkih dizajnera: “Boje koje vidimo su reflektirana svjetlost predmeta, a ne stvarna boja predmeta. Vidimo u RGB-u, tako da je žuta banana zapravo plava.”, objašnjava u jednom razgovoru. [14] Barclay je poznat po eksperimentiranju bojama i oblicima, što je glavno obilježje njegovog jedinstvenog stila. Često koristi komplementarne boje u svom dizajnu, čime dodatno naglašava elemente na samom posteru. (Slika 14.)

Slika 14. Nicholas Barclay – poster “Trava je boje magente”
(izvor: creativeboom.com)

Christopher Delorenzo je ilustrator iz Bostona poznat po svom radu u područjima vizualne kulture, uključujući uredničke ilustracije, reklame, modu i brendiranje. Njegov jedinstven stil karakteriziraju izraziti, ali jasni grafički elementi i veseli likovi. [15]

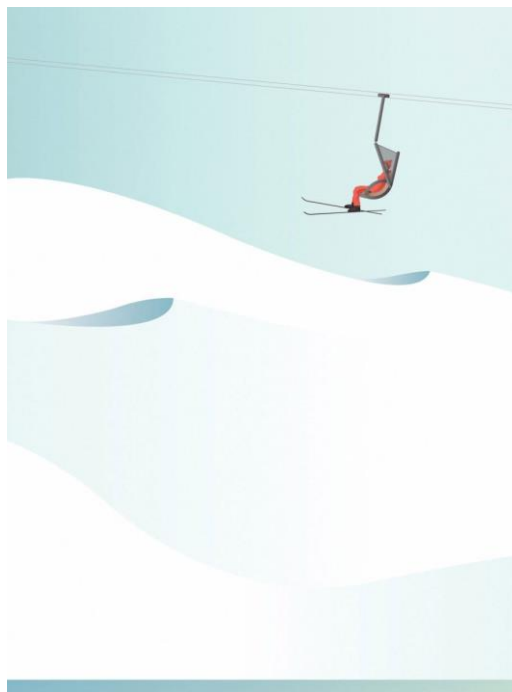

Slika 15. Christopher Delorenzo – osobni rad
(izvor: chrisdelorenzo.com)

Slika 15. prikazuje tri ilustracije rasplesanih kauboja. Koristi minimalan broj boja, a likovi su u potpunosti pojednostavljeni, rađeni od isključivo geometrijskih oblika. Ove ilustracije savršene su primjer Delorenzovog stila, gdje naglasak stavlja na razigranost i slobodu eksperimentiranja. Njegov dizajn je dosjetljiv te s jakim naglaskom na vizualni humor i tipografiju. On vjeruje da svaki oblik može biti portal za prenošenje dubljeg značenja svijeta oko nas. Do sada je surađivao s velikim brojem poznatih kompanija od kojih su neke: *Google, Mr Porter, Airbnb* i *Sony*.

Ray Oranges je ilustrator iz Firence. Poznat je po svom jedinstvenom stilu u kojem koristi tek nekolicinu elemenata kako bi ispričao željenu priču. Odsutnost nepotrebnih elemenata koji odvlače pažnju, pojačana vještim korištenjem dugih sjena i bljeskova svjetla stvara emocionalnu reakciju u gledatelju. U svojim djelima često koristi negativan prostor kao dominantno obilježje. Ilustrator u jednom razgovoru navodi kako se voli usredotočiti na temeljnu ideju: "Volim se igrati sa sjenama, gradijentima i oblicima, a kada završim crtanje poništavam sve elemente koji me ometaju." [16] Oranges tvrdi da, u današnje doba gdje su ljudi preplavljeni gomilom informacija i gdje se često gubi glavna ideja koju se htjelaposlati, oni teže upravo jednostavnosti.

Njegove ilustracije uglavnom prikazuju izmišljene prostorije ili pejzaž is stvarnog života. Koristi tek nekolicinu boja, a dubinu postiže variranjem njihovih zasićenja i svjetline. Ipak, elemente pojednostavlja što je više moguće, bez gubitka prepoznatljivosti. Također, koristi ravne i zaobljene linije kojima odvaja osvijetljena područja od onih u sjeni, a likove i manje elemente prikazuje uz pomoć što je moguće jednostavnijih geometrijskih oblika. (Slika 16.)

Slika 16. *Ray Oranges* – geometrijska ilustracija
(izvor: *collater.al*)

Suradivao je s nizom poznatih brendova kao što su *Coca Cola*, *Spehora* i *Monocle*.

Christian Jackson je dizajner iz Chicaga. Kao svoj životni moto navodi da život treba ispuniti samo lijepim ili korisnim stvarima. Ova misao podsjeća na brojne druge minimaliste, gdje je zajednički cilj eliminirati nepotrebne dijelove i fokusirati se na pravu bit, bilo u umjetnosti, dizajnu ili životu. Jackson je poznat po svojim stiliziranim interpretacijama korica dječjih bajki. U dizajniranju spomenutih omota, Jackson se fokusira na najbitniji dio bajke, ili na najupečatljiviji lik, kojeg zatim pokušava pojednostaviti što je moguće više, ostavljajući na dizajnu samo najbitniji detalj. Primjer omota knjige „Alisa u Zemlji Čudesa“ (Slika 16.) prikazuje jeziv osmjeh prepoznatljiv za lik *Cheshire* mačke, koja je često najprepoznatljiviji lik iz ove priče.

*Slika 17. Christian Jackson – poster za film Alisa u Zemlji Čudesa
(izvor: dieselbookstore.com)*

U svojim djelima koristi minimalan broj elemenata, koristeći negativan prostor kao medij preko kojeg također promatraču šalje poruku. Njegov izbor boja i jednostavnih oblika dodatno povezuje cijelu kompoziciju svakog rada te jasno pokazuje o kojoj je bajci riječ.

Michella Buttignol je talijanska dizajnerica koja je svoje znanje tehnologije i dizajna primijenila u velikom broju različitih medija. Surađivala je s brojnim poznati kompanijama iz područja dizajna, mode i šire, od kojih su samo neki: *New York Times*, *The Boston Globes*, *CUP - The Center of Urban Pedagogy of NY* i brojni drugi. U svojem radu, često se okreće kolažu, koristeći razne nekonvencionalne materijale i boje kako bi prikazala određene detalje.

*Slika 18. Michela Buttignol – kolaž
(izvor: michelabuttignol.com)*

Slika 18. prikaz je jednog od njenih kolaža. Upotrebljava papire različitih boja, uzoraka, ali i prozirnosti kako bi dala dodatnu dimenziju svojem radu. Ipak, elemente svodi na minimum, te ostavlja samo one koje percipira najbitnijima. Ponavljanjem određenih elemenata, uspijeva zadržati promatračevu pažnju, bez uvođenja nepotrebnih ukrasa u rad.

Također, osim statičnih djela, poznata je i po umjetnostima u video i *gif* formatu. Iako se neka od njenih djela ne mogu nazvati minimalističkima, iako se i u njima vidi utjecaj minimalizma na dizajnericu, njeni logotipi odličan su primjer minimalizma. U svojim rješenjima često koristi minimalan broj elemenata, fokusirajući se na osnovne geometrijske oblike i linije, prateći na ovaj način temeljna obilježja upravo ovog stila. Napravila je serijal logotipa, u kojima je svakog od najpoznatijih umjetnika pokušala prikazati kroz jedan od njih. Koristi boje i elemente koji vizualno aludiraju na stil zbog kojeg je umjetnik poznat, kao i na njegove radove. Ipak, fokus ostaje na što je moguće manjem broju korištenih elemenata, koji su gotovo uvijek geometrijski oblici, uz par iznimki gdje koristi organske oblike, koji ne urušavaju jednostavnost samih logotipa. (Slika 19.)

Slika 19. Michela Buttignol – logotipi poznatih umjetnika
(izvor: layersmagazine.com)

3. OSNOVNI PRINCIPI MINIMALIZMA

3.1. Jasnoća i redukcija

Redukcija u kontekstu grafičkog dizajna znači uklanjanje nepotrebnih i suvišnih predmeta i dekoracija kako bi se postigao jednostavan i čist dizajn. Ovime se znatno smanjuje vizualna buka, a može uključivati minimalnu upotrebu boja, često koristeći dvobojnu paletu, ravne linije i jednostavne geometrijske oblike. Također, govoreći o redukciji, važno je naglasiti da minimalistički dizajn glavni fokus stavlja na osnovnu funkcionalnost određenog elementa. Dizajneri često izbjegavaju suvišne ili kompleksne funkcionalnosti upravo zato što ovakav oblik dizajna teži jednostavnosti i praktičnosti. Izbjegavajući nepotrebne elemente i njihov prekomjeren broj, dizajner glavni fokus stavlja na pravu bit svog dizajna te ujedno čini dizajn jasnijim promatraču, bez dvosmislenih poruka i sličnih nejasnoća.

Ostavljajući minimalan broj elemenata na dizajnu, omogućuje dublju povezanost između preostalih elemenata i promatrača. Rad sa samo nekoliko preostalih elemenata što daje dizajneru veću mogućnost da istraži emocionalnu reakciju koju će izazvati u promatraču. [17]

Na ovaj način, dizajner željenu poruku predstavlja na vrlo direktan način, bez okolišanja. Često ovakav oblik komunikacije ostavlja dojam agresivnosti, upravo zato što je poruka predstavljena na najjednostavniji i najdirektniji način, bez uljepšavanja, potpuno realno.

Također, kada se govori o redukciji, u to spada i informacijska redukcija, odnosno izostavljanje svih informacija koje nisu nužne za prenošenje glavne poruke. Smanjenje količine informacija i sadržaja znatno poboljšava jasnoću te dovodi do lakšeg razumijevanja određenog dizajna. Minimalistički pristup često uključuje suzdržavanje od suvišnih tekstova, grafika ili elemenata koji bi mogli odvratiti pažnju ili izazvati konfuziju.

Korištenje minimalnog broja različitih tekstura također doprinosi smanjenu kompleksnosti dizajna. To može uključivati upotrebu jednostavnih, čistih tekstura koje nisu suviše detaljne i komplicirane, korištenje jedne ili dvije teksture u cijelom dizajnu, ukoliko su one neizbježne, kao i izbjegavanje nepotrebnih dodataka i složenih kombinacija tekstura.

3.2. Korištenje negativnog prostora

Negativni prostor, također poznat kao bijeli prostor ili prazan prostor, odnosi se na neiskorišteni ili prazni prostor oko i između elemenata u dizajnu. To je prostor koji nije popunjen slikom, teksturom ili drugim grafičkim elementima. Negativni prostor je ključni element u grafičkom dizajnu i ima važnu ulogu u postizanju ravnoteže, jasnoće i vizualne privlačnosti dizajna.

Negativan prostor može biti bijeli ili obojen, ali bitno je da ne sadrži aktivne grafičke elemente, odnosno da je prazan. On služi kako bi naglasio bitne dijelove dizajna, dodatno naglašavajući željenu poruku. [18] Također, negativan prostor može poboljšati čitkost teksta jasno odvajajući prostor između riječi i paragrafa. Ovakav način pomaže promatraču vjerno pratiti tekst i zadržati njegov interes, kroz niz prekida teksta.

Ovakav prostor služi kao oblik varijacija prostora za privlačenje pažnje i razvoj dinamične kompozicije te implicirani prostor koji vodi gledatelja u središte interesa. Negativni prostor omogućuje očima promatrača da se odmore i ne pretrpavaju se sadržajem. Pri dizajniranju izgleda, dizajner treba uzeti u obzir obilje negativnog prostora. Prazan, negativan prostor donosi ravnotežu tamnijim dijelovima teksta. Ta područja nisu izgubljena ili neiskorištena; zapravo, bjelina sama po sebi postaje važan element dizajna. Pravilno smješten negativni

prostor je ključni element grafičkog dizajna koji radi na visokoj razini izvrsnosti.
[19]

*Slika 20. Primjer korištenja negativnog prostora u časopisu
(izvor: edgee.net)*

U primjeru prikazanom Slikom 19., jasno je vidljivo da korištenjem negativnog prostora, dizajner fokus stavlja na središnju fotografiju kao i tekst prikazan u gornjem lijevom kutu. Ipak, stranice se ne čine prazno i nedovršeno, već je ovakav negativni prostor logično rješenje u časopisima, ali i drugim vizualima koji fokus stavljaju na minimalizam.

3.3. Korištenje tipografije

Tipografija je ključni alat koji oblikuje pisane ideje u vizualni oblik. Ona je jedan od najmoćnijih elemenata koji oblikuju karakter i emocionalne atribute nekog dizajna. Tipografija ima izniman utjecaj na razumljivost ideje i način na koji čitatelj reagira na nju.

Postoje tipovi slovnih znakova koji variraju od jednostavnih i lako čitljivih oblika koji teku prirodnim tokom pred očima do složenijih i istaknutijih oblika. Različiti stilovi i oblici fontova omogućuju komunikaciju na načine koji nadilaze same riječi koje prikazuju. Može se reći da različiti fontovi imaju različite osobnosti, a dizajneri se često fokusiraju na te osobnosti prilikom odabira fontova za određeni projekt. [20]

U minimalističkom dizajnu, tipografija igra jednu od glavnih uloga pri prenošenju ključne poruke. Također, važno je naglasiti kako fokus i dalje treba biti na funkcionalnosti, prije same vizualne privlačnosti. Veliki i podebljani fontovi postali su norma u ovakvom obliku dizajna, ubog njihove čitljivosti i uočljivosti. Bitno je koristiti fontove koji nisu ukrasni, a često se koriste i bezserifni fontovi koji dodatno pojednostavljaju izgled samog teksta. [21] Namjena tipografije je gotovo uvijek komunikacija, stoga bi minimalistički dizajn uvijek trebao koristiti tekst koji komunicira misao na što kraći i jednostavniji način. Minimalizam u tipografiji trebao bi se prevoditi u čistoću, urednost, jednostavnu snalaženje po samom tekstu te njegovu dosljednost. [22]

Kao jedan od glavnih predstavnika minimalističkih fontova, ističe se *Helvetica* (Slika 21.), koja je nastala 1957. i u potpunosti revolucionirala način korištenja fontova, koji su do tada bili znatno više ukrašeni. [21]

Slika 21. Helvetica font

(izvor: fonts.com)

Tipografija ima značajnu ulogu u organiziranju prenošenih informacija te često ima ulogu usmjeravanja pogleda promatrača na određeni dio dizajna. Korištenjem različitih veličina slova, kao i rasporedom teksta, stvara se hijerarhija koja dodatno naglašava najbitnije dijelove nekog rada.

3.4. Uporaba boja

Kroz povijest, boja je bila proučavana iz mnoštvo različitih gledišta. Umjetnici, psiholozi, fizičari, kemičari i drugi stručnjaci značajno su doprinijeli njezinom razumijevanju. Također, veliki broj istraživanja bio je usmjeren na primjenu i upotrebu boje. [23] Boja je, prije svega, osjetilni podražaj. Svaki doživljaj boje započinje psihološkom reakcijom na svjetlosni podražaj. Boje se mogu doživjeti na dva načina; kroz zaslon računala, ili kao odbijena zraka svjetlosti. Boje se gotovo uvijek doživljavaju kroz kontekst. Mjesto, vrijeme i način na koji se boje doživljavaju znatno utječe na stupanj njihove uočljivosti. Boja je univerzalno prihvaćena kao prirodna komponenta ljepote. Ona ima snagu izmijeniti percepciju gledanog objekta, utječući na njegovu veličinu, blizinu, razdvojenost i slično. Na primjer, bijelo obojena soba uvijek će davati dojam da je veća od iste sobe obojane u crno. [24]

Različite kulture pripisale su svakoj boji pojedino značenje. Crvena, tako, u određenim kulturama označava uzbuđenost, energiju, strast i ljubav, dok u drugim kulturama označava mržnju, agresiju i ljutnju. Svaki dizajner bi trebao posebnu pozornost obratiti na ciljanu publiku za koju je namijenjen njegov dizajn, kako bi mogao razumjeti boju u kontekstu njihove kulture.

U minimalističkom dizajnu, korištene boje su često akromatske ili su ograničene na jednu do dvije boje. Važno je odabrati boju s razumijevanjem i svrhom. Ona treba biti usklađena sa shemom boja brenda ili se temeljiti na teoriji boja kako bi imala smisao. Teorija boja se može primijeniti na način da se koriste suprotstavljene ili komplementarne boje, kako bi se postigao određeni dojam ili emocionalni učinak. Pravilan odabir boje ima važnu ulogu u postizanju dosljednosti, prepoznatljivosti i stvaranju određenog dojma ili emocionalnog učinka u dizajnu.

Važno je napomenuti da, ukoliko se koristi na krivi način, boja može znatno odvlačiti pažnju od ključnog elementa ili poruke dizajna. Upravo iz ovog razloga, većina dizajnera minimalističkih radova preferira korištenje monokromatske palete boja. Monokromatska paleta boja, ipak, ne znači da korištene boje ne mogu biti jarke, već je samo bitno razviti shemu boja koja se temelji na jednoj boji, varirajući njenu zasićenost, ton i kontrast. [25]

Boje često predstavljaju emociju, stoga dizajner često ima potrebu korištenja jedne boje u vizualnom razvitku svog rada. Ipak, korištenjem ograničene palete boja, kontrast između korištenih boja postaje jednako važan. [21] Kontrast je definiran kao dva ili više elemenata koji se vizualno razlikuju u kompoziciji. Što je veća razlika među elementima, to je veći njihov kontrast. Kontrast se može postići veličinom elemenata, njihovim oblikom, kao i samom bojom. Korištenjem jakih kontrasta, promatračeva pažnja često je usmjerena na dio dizajna gdje se kontrast odvija. Također, kontrastom se može uspostaviti hijerarhija između elemenata.

3.5. Uporaba oblika

Oblici su ključni elementi koji definiraju objekte u prostoru. Oni igraju važnu ulogu u umjetnosti jer pomažu u razumijevanju, intuitivnom dizajnu i sprječavaju stvaranje slučajnih likova. Postoje geometrijski oblici i organski oblici.

Geometrijski oblici su pravilni i matematički precizni, dok su organski oblici često nepravilni i asimetrični. Geometrijski oblici često se koriste u arhitekturi, dok se organski oblici nalaze u prirodi. Oblici koji se smatraju primarnima su trokut, krug i kvadrat. Bryan Tillman spominje opću percepciju ovih oblika u svojoj knjizi *Creative Character Design* (2011). Navodi kako kvadrat često predstavlja stabilnost, iskrenost i red, trokut predstavlja agresiju, konflikt i energiju, dok se krug često percipira kao jedinstvo, zaigranost i utjehu. [26] Oblici se koriste za prenošenje značenja i emocija na vizualnom nivou, često zamjenjujući upotrebu riječi. U minimalističkom dizajnu, često se koriste fotografije i ilustracije koje imaju minimalnu količinu detalja. Ova minimalnost je ključna jer previše detalja može narušiti koncept minimalizma. Cilj je koristiti oblike koji su jasni, jednostavni i koji doprinose minimalističkom izgledu, a istovremeno prenose željenu poruku ili emociju. [25] Također, u minimalističkom dizajnu se često koriste prepoznatljive siluete i linijski crteži, upravo zbog svoje minimalne kompleksnosti.

Kada se govori o oblicima, važno je spomenuti pojam optičke težine. Optička težina je koncept koji opisuje percepciju sile kojom određeni element privlači pogled promatrača. U kontekstu dvodimenzionalnih objekata, neki elementi

mogu privući veću pažnju od drugih. Što je optička težina veća, to element ima veću privlačnost i dominaciju u odnosu na druge elemente na slici. Faktori poput veličine, boje, kontrasta, oblika i položaja mogu utjecati na optičku težinu elementa. Dizajneri koriste ove principe kako bi usmjerili pažnju gledatelja i stvorili vizualnu ravnotežu u kompoziciji. [27]

Oblici u dizajnu mogu pridodati prepoznatljivosti određenog brenda. Odabirom oblika koji su karakteristični za neki brend ili održavaju njegovu osobnost mogu doprinijeti prepoznatljivosti dizajna. Osim prepoznatljivosti, oblici mogu doprinijeti postizanju hijerarhije u dizajnu. Veći i istaknutiji oblici lakše privlače pažnju i mogu staviti određenu poruku u prvi plan. Oblici također mogu prenositi određene simboličke ili emocionalne poruke u minimalnom dizajnu. Odabir specifičnih oblika koji su povezani s određenim konceptima ili idejama može dodatno ojačati komunikaciju dizajna. Ipak, potrebno je paziti da količina korištenih oblika, kao i njihova funkcionalnost budu svedeni na minimum i samo ono najnužnije, kako ne bi zatrpali dizajn te odstupili od vizualnih obilježja minimalizma.

3.6. Funkcija elemenata

Minimalizam je umjetnički pokret koji je nastojao dalje smanjiti elemente u modernom slikarstvu. Postigao je to na dva načina: reduciranjem sredstava i reduciranjem značenja. Smanjenje sredstava fokusiralo se na umjetnika, njegove postupke i samu prirodu umjetnosti, dok je redukcija značenja primijenjena na funkciju slike, koristeći slične tehnike.

Iako neki dizajneri idu u ekstremne krajnosti i stvaraju objekte bez funkcionalnosti, češće se primjenjuje princip ekstremnog minimalizma u funkcionalnosti, gdje je minimalni broj funkcija ključan. Koncept funkcionalnog minimalizma temelji se na uvidu da dobar alat često može obavljati samo jednu stvar, ali je izuzetno dobar u tome. Fokusiranje na jednu svrhu omogućuje elementu da se optimalno prilagodi zadatku, unatoč smanjenoj fleksibilnosti. Koncentrirajući se na cjelinu, postiže se visoka kompetencija elementa: funkcionalnost je jasno definirana, a sve energije usmjerene su na njegovo izvrsno izvršavanje te jedne funkcije. [22]

Obzirom da se minimalizam u grafičkom dizajnu odnosi na minimalan broj korištenih elemenata, svaki od njih mora imati jasnu funkciju. Svaki element ima zadatak prenositi određeni dio željene poruke, stvarajući tako njegovo značenje i funkciju unutar određenog dizajna. Takav način komunikacije postavlja dizajn u relevantan okvir ili situaciju koja pomaže gledatelju da bolje razumije i tumači poruku. Također, pripisivanje funkcije svakom elementu može pomoći dizajnu da se poveže s ciljanom publikom. Postavljanje dizajna u odgovarajući kontekst koji je prepoznatljiv i relevantan za publiku može stvoriti emocionalnu vezu i poboljšati prihvaćanje dizajna. Funkcija određenog elementa doprinosi stvaranju priče ili onog što usmjerava u bit u minimalističkom dizajnu. Povezivanje dizajna s određenom pričom, pozadinom ili kontekstom može dodati dublje značenje i interes za promatrača.

Upravo iz razloga što minimalan dizajn koristi mali broj elemenata, njihova funkcija može naglasiti važnost određenih poruka. Postavljanje minimalnog broja elemenata u odgovarajući kontekst može pomoći u usmjeravanju pažnje gledatelja i naglašavanju ključnih informacija ili ciljeva dizajna. Također, oni mogu stvoriti određeni dojam ili atmosferu dizajna, postavljanjem dizajna u određeni kontekst, što može utjecati na percepciju promatrača i stvoriti željeni emocionalni ili estetski dojam.

3.7. Vizualna hijerarhija i ravnoteža dizajna

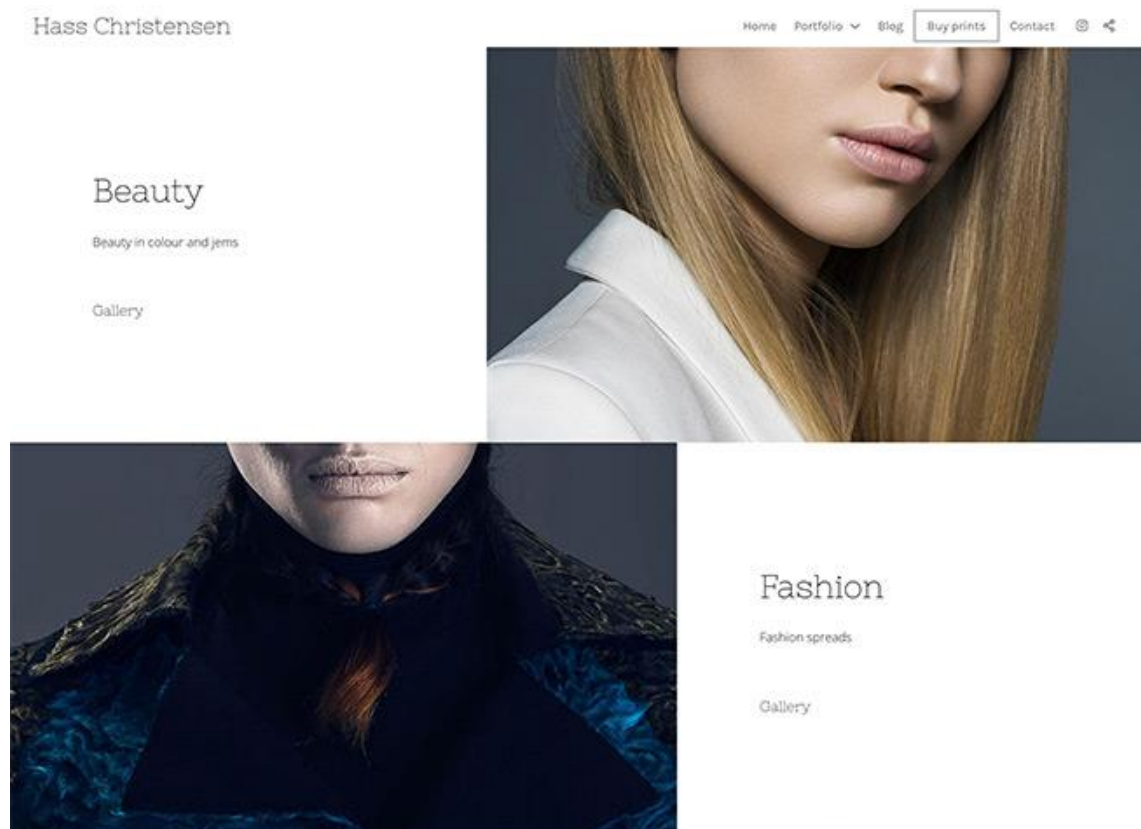
Vizualna hijerarhija se oslanja na estetske principe koje su koristili renesansni majstori, ali s primarnim ciljem promoviranja specifičnog sadržaja, poticanja akcija i poboljšanja cjelokupnog iskustva kako bi promatrači uživali u dizajnu i ostvarili određene ciljeve. Ona opisuje koji elementi privlače najviše pažnje promatrača i dominiraju njihovom percepcijom. Međutim, ne postoji univerzalno pravi način za izgradnju specifične hijerarhije, stoga dizajneri moraju usavršiti različite metode ili čak stvarati nove kako bi ostali inovativni i ispred konkurencije.

Na vizualnu hijerarhiju elemenata utječu njihova veličina, boja, raspored, razmak i stil. U kontekstu grafičkog dizajna, veličina elemenata znatno upravlja njegovoj poziciji u hijerarhiji. Što je element veći, on privlači više pažnje. Boja

također nosi veliku ulogu u hijerarhiji elemenata. Često boje poput crne i crvene, koje se vizualno više ističu od "lakših" boja poput žute ili bež, više odvlače pozornost promatrača na mjesto dizajna obilježenom tom bojom. Ipak, korištenjem kontrasta i komplementarnih boja, vizualna težina svih boja se može izjednačiti. Primjerice, postavljajući žuti element na plavu pozadinu, on će se više isticati od elementa crvene boje na istoj pozadini. Upravo iz ovog razloga je važno da dizajner poznaje teoriju boja, kako bi uspješno mogao određivati na koji dio dizajna želi privući najviše pažnje. Nadalje, pozicioniranje elemenata često diktira njihovoj upečatljivosti. Često su elementi pozicionirani u sredini samog dizajna upravo oni koji najprije dobiju promatračevu pažnju. S druge strane, ukoliko je previše elemenata na različitim pozicijama, gubi se njihova hijerarhija i postaje zbunjujuće gdje je pažnja trebala biti usmjerena. Razmak između elemenata vodi oko i, pod pravim okolnostima, objašnjava ili predlaže funkciju. Razmak utječe na vizualnu hijerarhiju na dva različita načina: blizinom i negativnim prostorom. Postavljanjem elemenata u mali međusobni razmak sugerira njihovu povezanost. Također, korištenjem negativnog prostora, vrlo se lako u prvi plan dovode željeni elementi, eliminirajući potencijalne smetnje. Korištenje stilskih elemenata poput tekstura, grafika i vrsta slika ima značajan utjecaj na vizualnu hijerarhiju i omogućuje izražavanje određenih karakteristika dizajna. Tekstura je jedno od moćnih stilskih oruđa koje može poboljšati vizualnu hijerarhiju. Pravilna upotreba teksture pruža iste prednosti kao i veličina i boja u smislu estetske privlačnosti, ali istovremeno dodaje dubinu i atmosferu dizajnu. Tekstura može stvoriti vizualne slojeve, dodati taktilni osjećaj i naglasiti određene dijelove dizajna. Ovisno o vrsti teksture koja se koristi, može se postići različita emotivna i estetska iskustva. Ilustrativni primjer za to je koncept pomaka: ako se samo jednom elementu pridoda tekstura, on će biti istaknut i privući pažnju. S druge strane, teksturirana pozadina će naglasiti objekte bez teksture koji se nalaze u prvom planu. Međutim, važno je zadržati umjerenost u korištenju tekstura. Pretjerana upotreba može rezultirati gubljenjem važnosti elemenata i stvoriti vizualnu konfuziju koja se pokušava izbjeći u minimalističkom dizajnu. Grafike, poput ikona ili ilustracija, također imaju značajan utjecaj na vizualnu hijerarhiju. One

mogu biti korištene za naglašavanje važnih informacija ili akcija, te usmjeravanje pogleda korisnika prema određenim dijelovima dizajna. [28] Kada je riječ o minimalističkom grafičkom dizajnu, poželjno je da publika odmah shvati informacije koje se prenose. Stoga je bitno dobro poznavanje principa vizualne hijerarhije, kako bi se informacije mogle ispravno organizirati na način da promatračevo oko slijedi put koji je dizajner odredio. Također, kako bi se postigla vizualna hijerarhija, dizajneri u svom radu često koriste mreže, koje im pomažu lakše organizirati element dizajna i pažnju usmjeriti na središnju, najvažniju poruku koju dizajn prenosi.

Još jedan način privlačenja pažnje na određeni dio dizajna je serijalizacija. Serijalizacija se koristi kako bi se pažnja usmjerila na promjene ili glavne točke interesa u dizajnu. Kada se određeni element ponavlja, razlike između njih se ističu. Nakon što promatrač primijeti uzorak, on brzo može identificirati sve razlike. Ove razlike mogu pomoći u isticanju onoga što je novo ili važno, dok sličnosti pružaju ujednačenost i hijerarhiju informacija. Serijalizacija je vrlo učinkovito sredstvo komunikacije, koje se koristi ne samo u minimalističkom dizajnu, već i općenito u grafičkom dizajnu. [29]

Slika 22. Primjer serijalizacije
(izvor: pixpa.com)

U Slici 22. prikazan je klasičan oblik serijalizacije, gdje dizajner u alatnoj traci na vrhu stranice naglašava tipku za kupovinu pravokutnim okvirom. Na ovaj način uspijeva pažnju privući na upravo tu opciju, u usporedbi sa svim ostalim opcijama, bez narušavanja minimalističkog stila alatne trake, kao i same stranice. Isticanje jednog elementa, dakle, ne mora nužno biti bojom ili oblikom, već je dovoljno stvoriti najmanju, ali dovoljno vidljivu promjenu, kako bi se istaknuo željeni element.

4. PREDNOSTI I MANE MINIMALIZMA U GRAFIČKOM DIZAJNU

4.1. Jasnoća prenošene poruke

Minimalizam obilježava upotrebu malog broja elemenata u kreiranju rješenja. Upravo iz ovog razloga, ovakav pristup dizajnu eliminira suvišne elemente koji bi promatraču mogli odvlačiti pažnju. Fokusira pažnju na upravo onaj dio dizajna koji je dizajner odredio. Također, nedostatak elemenata omogućuje promatraču brzo i jasno razumijevanje poruke. [21] Kroz smanjenje kompleksnosti dizajna, minimalizam olakšava čitanje i interpretaciju određenog dizajna. Također, ovo omogućuje promatraču kreiranje vlastite interpretacije, što ga dodatno povezuje s promatranim radom. Odsutnost elemenata u minimalističkom dizajnu daje promatraču slobodu stvaranja vlastite percepcije brenda, ne ograničavajući ga isključivo na element i ideje koje su prikazane u dizajnu. [30] Uklanjanje nepotrebnih detalja omogućuje promatraču da se lakše usredotoči na glavnu poruku ili funkcionalnost dizajna. Jasnoća je postignuta kroz upotrebu čistih linija, jednostavnih oblika i minimalnog korištenja boja. Minimalistički dizajn znatno lakše ostaje u promatračevom pamćenju, upravo zbog malog broja elemenata koji koristi. Dizajn koji je pretrpan raznim elementima zahtjeva puno veći napor mozga kako bi ostao u pamćenju, dok minimalistički dizajn ostavlja vrlo jak utisak, upravo zbog odsutnosti suvišnih elemenata. Jasnoća i jednostavnost u minimalističkom grafičkom dizajnu omogućuju brzo i učinkovito prenošenje informacija bez ikakvih suvišnih ometanja. To stvara ugodno iskustvo za promatrača i pomaže u postizanju ciljeva dizajna na vrlo direktan i nedvosmislen način. Također, ovo pomaže promatraču u identificiranju bitnih informacija. Bitni elementi se mogu puno

lakše identificirati, što olakšava brzo donošenje odluka na temelju jasnih i preciznih poruka. Odsutnost suvišnih i nepotrebnih elemenata čini dizajn lako shvatljivim i intuitivnim.

4.2. Vizualna privlačnost i profesionalnost

U minimalističkom dizajnu, elementi koji imaju isključivo dekorativnu funkciju su u potpunosti isključeni. Koriste se isključivo elementi koji služe kao upute ili prenose određene informacije. Korištenje negativnog prostora olakšava čitanje teksta, pružajući promatraču svojevrstni odmor, dajući dojam prozračnosti.

Manjak elemenata također pomaže raščistiti dizajn, koristeći isključivo one elemente, koji imaju svoju funkciju i važnost. [31]

Minimalizam naglašava estetiku, privlačnost i preciznost, koristeći ravne linije i jednostavne oblike, stvarajući privlačan vizualni dojam. Korištenjem jednostavnih i čistih geometrijskih oblika, kao i suptilnih detalja, pridodaje harmoničnosti i eleganciji izgleda. Također, korištenjem ograničene palete boja, dodatno se naglašava sklad i profinjenost dizajna. Zbroj svih obilježja koje minimalistički dizajn posjeduje, pomaže u postizanju ravnoteže cijelog rada. Dojam profesionalnosti se postiže kroz preciznost, dosljednost i sofisticiranost dizajna. Svaki element je pažljivo odabran i smješten na strategijski način kako bi se postigla jasnoća i efektivnost. Minimalistički dizajn pokazuje stručnost i kontrolu u upotrebi tipografije, proporcija i rasporeda elemenata. Minimalistički pristup dizajnu često u promatraču budi dojam suvremenosti i koraka s vremenom. Čistoća i jednostavnost samog dizajna pridodaju njegovoj kvaliteti, stvarajući dojam visoke stručnosti i estetike.

Minimalan dizajn je svojom jednostavnošću često upečatljiv i "upada u oko" više nego dizajni koji su pretrpani velikim brojem elemenata. Također, ovakav pristup dizajnu obično je bezvremenski i svestran, što znači da se dizajner ne mora brinuti o njegovoj relevantnosti i modernosti te ga može koristiti za različite svrhe i u velikom broju različitih projekata.

4.3. Čitkost i brža uočljivost

U današnjem svijetu, većina ljudi je u konstantnoj žurbi. Vrijeme koje se utroši na promatranje nekog dizajna postaje sve kraće. Minimalizam svojom jednostavnošću uspijeva na brz način komunicirati ključne poruke. Minimalizam u grafičkom dizajnu koristi jednostavne i lako čitljive fontove, što, osim pridonosa "čistom" izgledu dizajna, omogućava promatraču brže i lakše snalaženje. Također, fokusiranjem na hijerarhiju, gdje su najbitnije informacije najviše istaknute, omogućava brzu i efikasnu komunikaciju najbitnijih informacija. [31] Ljudi su naučili prilagoditi se brzom tempu suvremenog života, što rezultira kraćim rasponom pažnje. Uz to, svakodnevno su izloženi velikoj količini informacija koje trebaju obraditi u ograničenom vremenskom razdoblju. Kako bi se nosili s tim izazovima, minimalizam se pokazao kao vrijedan alat u grafičkom dizajnu. Jedna od ključnih prednosti minimalizma je jasnoća prenošene poruke. Kroz minimalistički pristup, dizajneri se fokusiraju na razgradnju elemenata na njihovu najosnovniju formu. Uklanjanjem suvišnih detalja i smanjenjem vizualne buke, poruka postaje snažnija i lakše razumljiva. Ovakav pristup omogućuje promatraču brže probavljanje informacije i prepoznavanje glavne poruke.

Minimalizam se također ističe brzom uočljivošću. Korištenje neutralnih tonova kao pozadine, zajedno s naglašenim bojama ili kontrastima za isticanje važnih elemenata, olakšava promatraču usmjeravanje pozornosti na ključne dijelove dizajna. Osim toga, korištenje negativnog prostora, odnosno praznina između elemenata, omogućuje jasnu vizualnu hijerarhiju i usmjeravanje pogleda.

Kada su ljudi u žurbi, minimalistički dizajn ima prednost jer omogućuje brzo prepoznavanje i razumijevanje informacija. Fokusiranje na najbitnije elemente i smanjenje vizualne kompleksnosti pomaže u lakšem snalaženju i donošenju odluka. Minimalistički dizajn također može smanjiti osjećaj preopterećenosti i ometanja, što rezultira ugodnijim korisničkim iskustvom. U mnogim slučajevima, minimalistički pristup može donijeti jasnoću, brzu uočljivost i intuitivno razumijevanje informacija, pridonoseći vizualnoj privlačnosti i profesionalnosti dizajna. [32]

4.4. Nedostatak konteksta

Minimalistički dizajn može predstavljati izazov u prenošenju složenih informacija. Kada se teži jednostavnosti, postoji opasnost od nedovoljnog prikaza ključnih detalja i gubitka važnih informacija. Dizajneri moraju biti oprezni da ne pojednostavljaju svoje dizajne toliko da korisnici imaju poteškoća u pronalaženju ili razumijevanju ključnih aspekata. Na primjer, u financijskim aplikacijama, minimalistički dizajn može otežati korisnicima pronalaženje važnih informacija poput performansi ulaganja ili poreznih implikacija. Nedostatak detalja i konteksta može stvoriti nedoumice i frustraciju kod korisnika. Također, minimalistički oblici dizajna često znaju ograničavati dizajnere i klijente koji zatraže ovakav oblik dizajna. Minimalistički dizajn može predstavljati izazov kada je potrebno dodati nove značajke ili elemente bez narušavanja cjelokupne jednostavnosti dizajna. Ova ograničena fleksibilnost može posebno biti izazovna u industrijskim sektorima koji se brzo razvijaju i zahtijevaju brzu prilagodbu dizajna. Na primjer, minimalistički dizajn *web* stranice s vijestima može imati poteškoća u uključivanju novih multimedijских sadržaja ili interaktivnih značajki koje postaju sve popularnije u industriji.

Dizajneri se suočavaju s izazovom pronalaženja načina kako uključiti nove elemente na suptilan način koji neće narušiti osnovne principe minimalističkog dizajna. [33]

Minimalistički dizajn također ne dopušta izravne i jasne upute za navigaciju. Budući da se minimalizam fokusira na smanjenje elemenata i pojednostavljenje dizajna, može se dogoditi da nedostaje dovoljno vizualnih znakova ili uputa koje bi korisnicima pomogle da se kreću kroz sadržaj ili funkcionalnosti. U minimalističkom dizajnu, naglasak je na smanjenju suvišnih elemenata i zadržavanju samo najbitnijih. To može dovesti do toga da navigacija nije istaknuta ili da nije dovoljno vidljiva korisnicima. Nedostatak jasnih vizualnih tragova ili intuitivnih ikona za navigaciju može zbuniti korisnike i otežati im pronalaženje željenih informacija ili funkcionalnosti. [34]

Minimalizam često teži jednostavnosti i redukciji suvišnih informacija kako bi se postigla jasnoća i čistoća dizajna. Međutim, u nekim slučajevima, nedostatak konteksta može rezultirati nedostatkom informacija potrebnih za potpuno

razumijevanje ili interpretaciju poruke. Ovo može predstavljati izazov, posebno kada je dizajn usmjeren na specifičnu ciljnu skupinu koja nije uvijek u potpunosti upoznata s kontekstom ili dodatnim informacijama. Minimalistički dizajn može zanemariti upotrebljivost i funkcionalnost u korist vizualnog dizajna. Fokus na jednostavnost i najbitnije elemente može dovesti do situacije u kojoj dizajneri prioritet daju izgledu umjesto upotrebljivosti, što rezultira manje učinkovitim korisničkim iskustvom. Ovo preveliko naglašavanje vizualnog dizajna može rezultirati web stranicom ili aplikacijom koja izgleda privlačno, ali je teško koristiti. [33]

4.5. Izazovi u prenošenju emocija

Fokusiranjem na minimalan broj elemenata, kao i nedostatkom boja i vizualnih elemenata, minimalistički dizajn često ostavlja dojam bezličnosti i emocionalne hladnoće. Ljudi trebaju određenu vrstu podražaja kako bi se osjećali povezanim i angažiranim sa sadržajem. Ograničenost elemenata može stvarati prepreku u komuniciranju kompleksnih emocija i stvaranju dublje veze s promatranim radom. Ipak, nisu sva minimalistička rješenja lišena emocionalne topline, ali ako je dizajn napravljen na način gdje daje dojam praznine, on stvara distancu od promatrača. Muzeji obeshrabruju interakciju s izloženim umjetničkim djelima, slično tome minimalizam ponekad nenamjerno stvara istu udaljenost; korisnici izbjegavaju interakciju s ovakvim dizajnom. [34]

Minimalistički dizajn, kao što je već spomenuto, može predstavljati izazov za održavanje angažmana i uzbuđenja promatrača. Budući da minimalistički dizajni često naglašavaju jednostavnost i bitne značajke, postoji rizik da će korisnicima postati dosadni ili da će im biti nezainteresirani ako je dizajn previše jednostavan. Dizajneri moraju pronaći ravnotežu između jednostavnosti i angažmana kako bi zadržali interes i motivaciju promatrača za interakciju s određenim dizajnom.

Također, budući da minimalizam često koristi apstraktne simbole za prenošenje određene poruke ili emocije, može doći do problema interpretacije tih simbola, pogotovo ukoliko se radi o kompleksnoj emociji. U skladu s time, minimalistički dizajni često ovise o upoznatosti promatrača s kontekstom dizajna kako bi

dobro prenijeli željenu emociju. Nedostatak detalja može zahtijevati da promatrač samostalno poveže i interpretira vizualne elemente kako bi došao do željenog emotivnog iskustva. [35]

4.6. Rizik od nedostatka osobnosti

Minimalistički dizajn može predstavljati izazove u stvaranju prepoznatljivog i individualnog dizajna zbog ograničenog broja dostupnih elemenata. Korištenje ograničene palete boja, tipografije i drugih dizajnerskih elemenata može rezultirati nedostatkom vizualne raznolikosti i nedostatkom osobnosti u dizajnu. Kada se pretjerano koristi minimalizam, postoji opasnost da dizajn izgleda generički i sličan drugim dizajnima, što otežava razlikovanje među različitim dizajnima. [33] Također, minimalistička rješenja su često pod rizikom da izgledaju prazno i nedovršeno. Tokom uklanjanja nepotrebnih elemenata, može doći do pogreške gdje se previše elemenata ukloni, što direktno utječe na izgled dizajna kao i na njegovu razumljivost. Nedostatkom elemenata značajno se gubi mogućnost angažmana s određenim dizajnom, upravo iz razloga što promatraču niti jedan element ne privlači dovoljno pažnje, što je velik problem kada je na dizajnu tek nekolicina elemenata.

Minimalizam često ograničava kreativno izražavanje dizajnera. Ukoliko se dizajner želi pokazati kao iznimno kreativna osoba, odabir minimalističkog pristupa nije uvijek najbolja opcija. Iznimno je teško prikazati kreativnost određene osobe ili rada, kada dizajn koristi tek nekolicinu elemenata i teksta, a negativan prostor dominira istim.

Korištenje minimalizma u dizajnu predstavlja ogroman rizik od gubitka prepoznatljivosti određenog brenda, kako bi se postigao "čisti" i profinjen izgled. Ovo predstavlja najveći problem u dizajniranju logotipa. Mnogi minimalistički logotipi nisu učinkoviti jer ne pokazuju što tvrtka radi. Učinkovit logotip nagovještava koji se proizvod ili usluga nudi. Time brend postaje profitabilniji. Previše pojednostavljeni logotipi mogu ostaviti dojam manje pouzdanosti i autentičnosti. Ipak, brendovi koji su već poznati se ne suočavaju s ovim problemom. Nepoznati brendovi, međutim, ovise o opisnim logotipima kako bi

komunicirali što rade za potrošače. Logotip s apstraktnim simbolom, poput crvene zvijezde ili strelice, obično je previše suptilan da bi se potrošači s njim identificirali. Opisnost logotipa može pozitivno utjecati na dojam autentičnosti i, zauzvrat, povećati profit određene tvrtke. [36]

5. PRIMJENE MINIMALIZMA U RAZLIČITIM MEDIJIMA

5.1. Minimalizam u dizajnu logotipa i brendova

Logotip je posebno konstruiranim slovima i grafičkim znakovima ispisano ime poduzeća ili proizvoda, koje služi kao zaštitni znak. [37] U minimalističkom pristupu, dizajn logotipa mora razmotriti metodu maksimiziranja njegove funkcionalnosti i vrijednosti. Iz dizajnerske perspektive, minimalizam je geometrijski i simboličan. To je intuitivan i informativan način izražavanja. Nakon odbacivanje ukrasa i pretjeranog ponavljanja, pronalazi jedinstvo maksimalne informacijske funkcije i najjednostavnijih oblika. Iz perspektive dizajnerske funkcije, minimalistički logo poboljšava učinkovitost promatračevog pristupa informacijama i učinkovito smanjuje njegov gubitak informacija u logotipu. U vizualnoj komunikaciji, boja ima ključnu ulogu u stvaranju intuitivnog dojma, jedinstvenog likovnog jezika i emocionalnog izraza. Minimalistički dizajn može postići ovaj efekt kroz upotrebu pojednostavljenih boja, poput crno-bijele kombinacije ili smanjenog broja boja. Upotreba minimalističkih boja omogućuje promatraču da stvori jedinstven dojam i prenese emocionalnu poruku. Što je boja jednostavnija, to će dojam promatrača biti intenzivniji i izražajni. Primarna svrha vizualne grafike je sama ikona ili simbol. Minimalistički grafički dizajn koristi više slikovnog izraza, ali ističe da je funkcija ključna. U psihologiji, ljudski mozak svjesno minimizira kompleksne vizualne podražaje. Stoga, u procesu dizajniranja, dizajner treba pojednostaviti i apstrahirati složene informacije, sažeti ih i izdvojiti bit i dojam, te ih kombinirati s kreativnošću forme. Također, moderni mediji poput časopisa, televizije, filmova, interneta i njima sličnih, kao i novi mediji poput službenih *web* stranica i aplikacija, zahtijevaju prilagodljive logotipe koji odgovaraju različitim situacijama. Kompleksni dizajni mogu ograničiti primjenu logotipa i povećati trošak komunikacije između dizajnera i

publike. Stoga, dizajneri trebaju razmišljati o različitim scenarijima, uzeti u obzir znatiželju, grupno pamćenje, zajedničko iskustvo i druge faktore prihvaćanja publike ili korisnika. Minimalizam može poboljšati učinkovitost komunikacije i korisničkog pristupa. [38]

Minimalistički logotip uklanja nepotrebne ukrase i boje kako bi stvorio znak koji je jednako dojmljiv i razumljiv, bez osjećaja natrpanosti. Minimalni logotipi ne oslanjaju se na zamršene tipove ili detaljne ukrase da bi bili učinkoviti. Njihova učinkovitost proizlazi iz same snage dizajna. Često koriste jednostavne oblike i monokromatske palete boja, što im olakšava prenošenje kroz različite oblike medija i promjenu veličine znaka. Također, koriste jednostavne fontove koji su lako čitljivi neovisno o svojoj veličini, ukoliko je potrebno koristiti tipografiju. Dizajneri se često fokusiraju napraviti što je moguće manje detaljan logotip, upravo iz razloga da, što je manje detalja, to je logotip brže i lakše prepoznatljiv. [39]

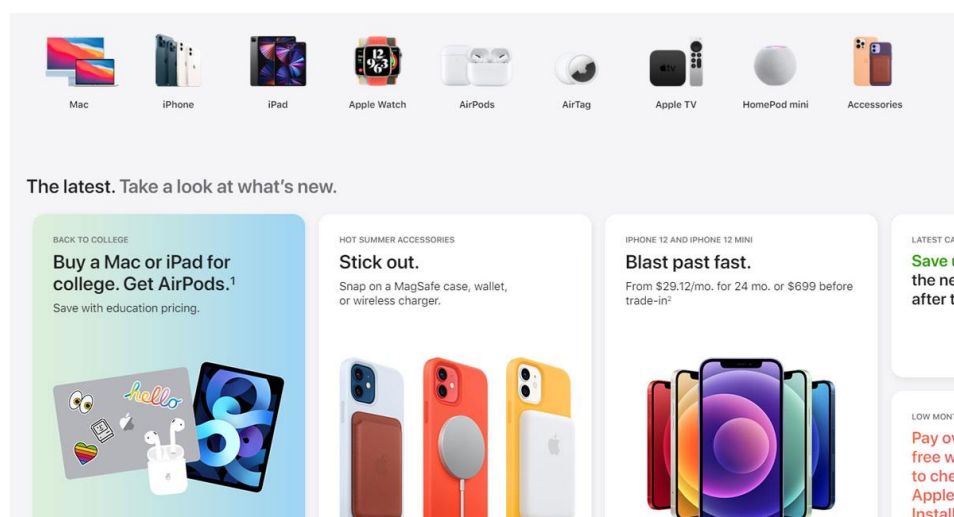
*Slika 23. Primjer minimalističkog logotipa
(izvor: 99designs.com)*

Slika 23. prikazuje jednostavan logotip koji koristi isključivo linije iste debljine kako bi se pojednostavio, ali i dalje bio vizualno privlačan. Oslanja se na obrise geometrijskih oblika kako bi prenio poruku, bez kompliciranja same ilustracije. Korištenjem fonta koji ima istu debljinu linije, tipografija se vizualno povezuje s ilustracijom te nastaje jedna cjelina.

5.2. Minimalizam u web dizajnu

Korisničko sučelje predstavlja interakciju između korisnika i uređaja, te ima za cilj omogućiti jednostavan i učinkovit rad korisnika. Dizajn korisničkog sučelja treba uzeti u obzir tehničke zahtjeve sučelja i cjelokupnog proizvoda, te

osigurati da korisnik dobije potrebne povratne informacije za donošenje odluka. Važnost se stavlja na funkcionalnost sučelja, a ne samo na njegov izgled. Ključno je da korisnik razumije kako sučelje funkcionira, pa je potrebno pažljivo razmotriti ciljeve, način njihovog ostvarenja i način komunikacije povratnih informacija korisniku. Minimalističko *web* sučelje može se opisati kao ono u kojem svaki element sadržaja i dizajna ima opravdanje za svoje prisustvo. Dizajneri su pažljivo razmotrili svaki element i eliminirali ili nisu uključili one koji nisu nužni za podršku osnovne funkcionalnosti ili poruke *web* stranice. Kada se elementi uklanjaju ili isključuju s *web* stranice, rezultat je prazan prostor, poznat kao negativni prostor ili bijeli prostor. Negativni prostor ne mora nužno biti bijel, već može imati boju ili teksturu koja se prilagođava pozadini sučelja. U minimalističkom *web* dizajnu, s malim brojem elemenata, velik dio prostora zauzima negativni prostor koji može činiti čak 70% cjelokupnog izgleda. [40] [41] Mnogi minimalistički dizajneri ga koriste kao alat kojim pokušavaju usmjeriti pozornost korisnika i omogućiti mu da lakše pretražuje *web* stranicu. U dizajniranju minimalističkih *web* stranica, često se koriste elementi bez dodatnih efekta ili tekstura, što im daje dojam dvodimenzionalnosti, čime se dodatno pojednostavljuje izgled cijele stranice. U prošlosti, na počecima razvoja interneta, češće su se elementima pridodavali efekti kako bi postigli trodimenzionalni izgled, doprinoseći njihovoj realističnosti. [42] Ipak, ovaj pristup dizajna elemenata *web* sučelja već dugi niz godina gubi na snazi, dok “ravni” dvodimenzionalni elementi postaju sve korišteniji.

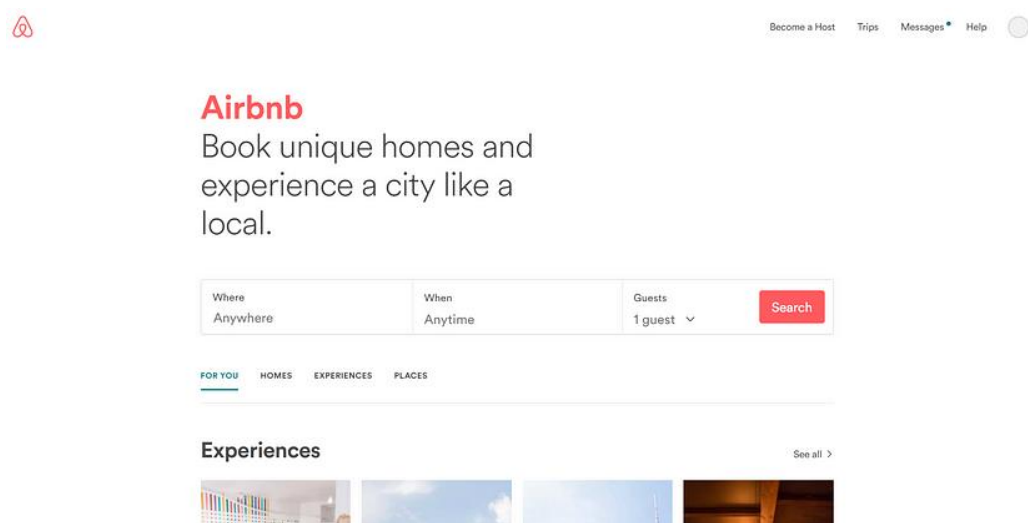

Slika 24. Primjer korištenja dvodimenzionalnih elemenata
(izvor: apple.com)

Slika 24. Prikazuje korištenje dvodimenzionalnih elemenata kako bi se odvojile i istaknule određene ponude, bez nepotrebnog zamršavanja „čistog“ izgleda same *web* stranice.

Također, u mnogim minimalističkim dizajnima, upotreba podebljane ili velike tipografije služi za stvaranje vizualne privlačnosti bez dodavanja dodatnih dizajnerskih elemenata ili stvarnih grafika. [43] Korištenje zanimljivih tipografija na učinkovit način može nadoknaditi manji broj elemenata poput slika i grafika te može učiniti minimalistički dizajn manje "običnim" ili "dosadnim". [41] Varijacije u veličini fonta, debljini i stilu postaju ključne u pomoći korisnicima da shvate hijerarhiju i relativnu važnost teksta.

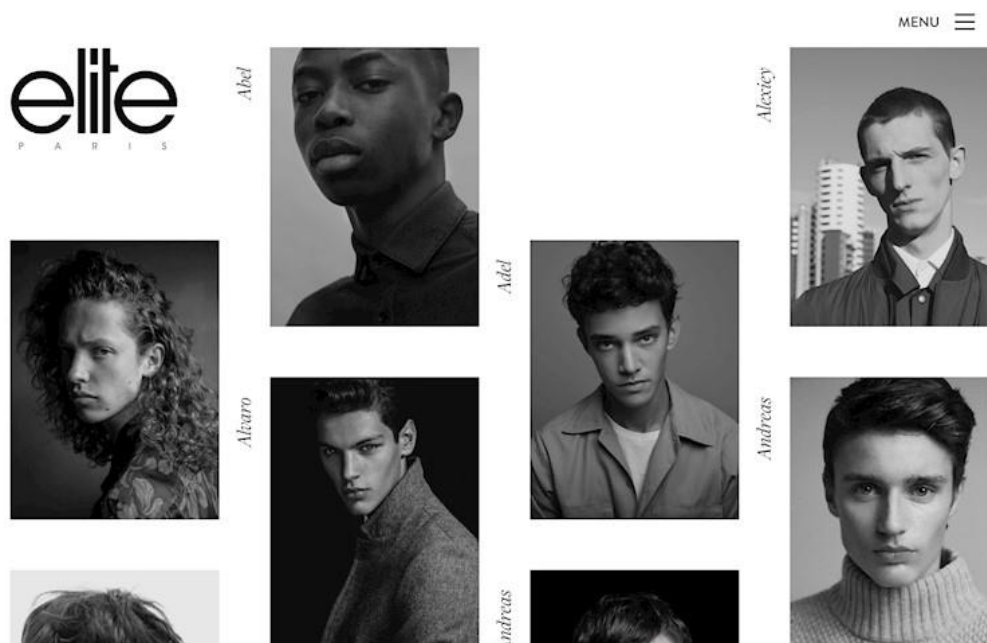
Poput tipografije, upotreba boja također postaje vrijedan alat za komunikaciju, pogotovo u minimalističkom dizajnu s manjim brojem elemenata na stranici. S manje vizualnih informacija koje se natječu za pažnju korisnika, paleta boja postaje primjetnija i ima veći utjecaj na dojam stranice. U dizajnu kompozicije, razlike u nijansama i zasićenosti boja imaju ključnu ulogu u prenošenju važnosti elemenata, odnosno prikazu njihove hijerarhije. Većina minimalističkih *web* stranica koristi monokromatsku paletu boja, a jarke boje se uglavnom koriste samo za isticanje najbitnijih dijelova stranice. Također, elementi jarkih boja uglavnom su interaktivni dijelovi stranice, upravo zbog svoje upečatljivosti.

Slika 25. Primjer preusmjerenja pozornosti bojom
(izvor: *airbnb.com*)

Slika 25. prikazuje korištenje boje kako bi se istaknuli isključivo logo *web* stranice i opcija za pretraživanje, koju korisnici često najviše koriste na ovoj *web* stranici, obzirom da se radi o stranici za pretraživanje turističkih apartmana. Također, uporbom iste boje koja se koristi u logotipu, *web* stranica ostaje jednostavna, bez odvlačenja pažnje zbog pre velikog broja boja, te se korisnik može fokusirati na rezultate svoje pretrage.

U dizajnu minimalističkih sučelja, dizajneri često koriste mreže kako bi pravilno organizirali elemente. Mreže mogu pomoći dizajneru posložiti elemente po želji i ostvariti intuitivni dizajn bez dodavanja nepotrebnih elemenata i složenosti *web* stranice. Također, mreže služe kako bi određenu *web* stranicu učinile responzivnom, odnosno prilagodljivom na različite veličine zaslona uređaja, bez narušavanja minimalističkog izgleda stranice.

*Slika 26. Primjer korištenja mreža
(izvor: elitemodelmanagement.com)*

Slika 26. prikaz je klasične upozabe mreže u dizajnu *web* stranice. Elite je agencija za modele te, korištenjem mreže, na jednostavan način prikazuju repertoar svojih modela, a stranica i dalje postiže jednostavan, upečatljiv dizajn. Elementi prate stupce, a razlika u njihovom vertikalnom rasporedu doprinosi

zadržavanju pažnje posjetitelja, bez stvaranja nepotrebne konfuzije uvođenjem ukrasnih elemenata.

Prisutnost velike pozadinske slike ili pozadinskog videa je jedna od kontroverznih karakteristika minimalističkog web dizajna. Na prvi pogled, velika pozadinska slika može se činiti kontradiktornom minimalističkom načelu smanjenja nepotrebnih elemenata. Međutim, može se argumentirati da velike pozadinske slike ili videozapisi imaju sposobnost utjecanja na percepciju korisnika o brandu. Također, velike pozadinske slike su postale popularan trend u responzivnom dizajnu i često se koriste u minimalističkim web sučeljima. Ipak, njihova uspješnost ovisi o tome da su svi ostali elementi pažljivo reducirani kako bi se izbjegla konkurencija s ostalim dijelovima stranice. [44] Ukoliko je korištenje ovakvih vizuala uspješno izvedeno, oni mogu pomoći u usmjeravanju korisnika na željeni dio *web* stranice.

*Slika 27. Primjer korištenja velikih pozadinskih slika
(izvor: belgraviagroup.com)*

Slika 27. Prikazuje korištenje velike fotografije kako bi se prenijela glavna poruka web stranice. Belgravia je agencija za iznajmljivanje i prodaju stanova i

nekretnina te korištenjem fotografije odmah jasno prenose svoje područje djelovanja. Također, fotografija dovoljno ukrašava samu web stranicu te omogućuje dizajneru da ostale elemente pojednostavi na što je moguće veći način, bez straha da će sama stranica dostati pre monotona i dosadna.

5.3. Minimalizam u dizajnu ambalaže

U dizajnu ambalaže, važno je prvo razumjeti proizvod. Zatim treba identificirati ciljnu skupinu potrošača na temelju tržišnih istraživanja, uzimajući u obzir karakteristike proizvoda koji će biti dizajniran. To uključuje razmatranje strukture, oblika i izgleda, kao i elemenata poput riječi, simbola i slika. Minimalizam promiče jednostavnost u oblikovanju i strukturi. Naglasak je na integraciji jednostavnog i praktičnog pristupa.

U dizajnu ambalaže, tipografija se može izdvojiti kao najvažniji element svakog dizajna. Važno je ne samo razumjeti strukturu fonta, već i pažljivo razmotriti kako tekst funkcionira s različitim elementima proizvoda i grafikama. Oblik fonta može biti raznolik, ali ne bi trebao biti pretjerano kompleksan. Ključna ideja minimalizma je stvoriti dizajn koji je suzdržan i praktičan, integrirajući elemente na način koji odražava karakteristike proizvoda. Bitno je koristiti najjednostavniji način kako bi se prenijela najmoćnija vizija. Jedno od ključnih obilježja minimalizma je izostavljanje nepotrebnih elemenata, stoga je važno da dizajner ispravno može prepoznati koje informacije su najbitnije, a koje se mogu izostaviti, pazeći na to da se ne gubi kontekst, kao i na pravila propisana zakonom za svaki određeni proizvod.

Osim tipografije, posebna pažnja se treba obratiti na boje i oblike koji se koriste. Bitno je zadržati prepoznatljive attribute određenog brenda i koristiti najjednostavniji dizajn kako bi se privukli potrošači. To je izazovno područje minimalizma. U dizajnu ambalaže, treba koristiti vrlo pojednostavljene likove i slike proizvoda kako bi se postigao snažan učinak. Također, potrebno je razmotriti kombinaciju boja iz dva aspekta; boju samog proizvoda te temu dizajna. Istraživanja pokazuju da upotreba svijetlih i jarkih boja može povećati prodaju u usporedbi s proizvodima koji koriste tamne boje. Bitno je da dizajner pažljivo odabire boje kako bi se postigao jasan i upečatljiv učinak.

Minimalistički stil dizajna ambalaže naglašava "funkcionalnu nadmoć". To znači da funkcionalnost ima prednost pred svim ostalim aspektima dizajna, bez obzira na vrstu ambalaže. Ostala načela, poput umjetničkih principa, su stavljena u drugi plan. Funkcionalni princip minimalizma temelji se na ideji uštede, stvarajući harmoniju između različitih stilova. [2]

*Slika 28. Primjer naglaska na funkcionalnost ambalaže
(izvor: muroexe.com)*

Slika 28. prikazuje minimalističku ambalažu s naglaskom na njenu funkciju. Ambalaža je u potpunosti bijela, a jedini detalj koji posjeduje je logo samog proizvođača. To je kutija u kojoj je sadržan sam proizvod, ali ipak, na sebi posjeduje dršku kako bi se lakše nosila, kao i eliminirala potreba za vrećicom. Ovo olakšava kupcu prenošenje samog proizvoda, a ne upotrebljavanjem vrećice, logo proizvođača je uvijek vidljiv, čime dodatno promovira sam proizvod. Dakle, ovaj primjer ambalaže ima više od jedne funkcije, dok je njen sam izgled u potpunosti pojednostavljen.

Istraživanja su pokazala da pojedinci koji se osjećaju iscrpljeno često preferiraju dizajne koji su manje složeni. Takvi pojedinci uglavnom izbjegavaju veliku količinu informacija, kao i informacije koje zahtijevaju više napora za obraditi.

Obzirom na užurbanost života modernog čovjeka, smatra se da popularnost minimalističkog dizajna nije kratkoročni trend, već stabilno razvijena pojava. U dizajnu ambalaže, dizajni s niskom razinom složenosti često se percipiraju kao proizvodi visoke kvalitete i luksuza. Također, korištenje jednostavnijeg dizajna za proizvode koji promoviraju svoju inovativnost direktno utječe na odluku potrošača. Potrošač će lakše prihvatiti inovativan proizvod, ukoliko njegov dizajn nije previše kompleksan. Ipak, kada se govori o ambalaži, sam dizajn nije jedino na što proizvođač mora obratiti pažnju kod promoviranja i prodaje svojeg proizvoda. Kao što je već navedeno, iscrpljenost potrošača direktno utječe na percepciju ambalaže, stoga proizvod u trgovini mora biti taktički smješten. Ukoliko se radi o minimalističkom dizajnu, preporuča se pozicionirati proizvod u blizini blagajne, obzirom da su potrošači u blizini najčešće na kraju svog kupovnog puta, a samim time i iscrpljeni, što ih može navesti na bržu odluku o kupovini navedenog proizvoda. [45]

5.4. Minimalizam u dizajnu tiskanih medija

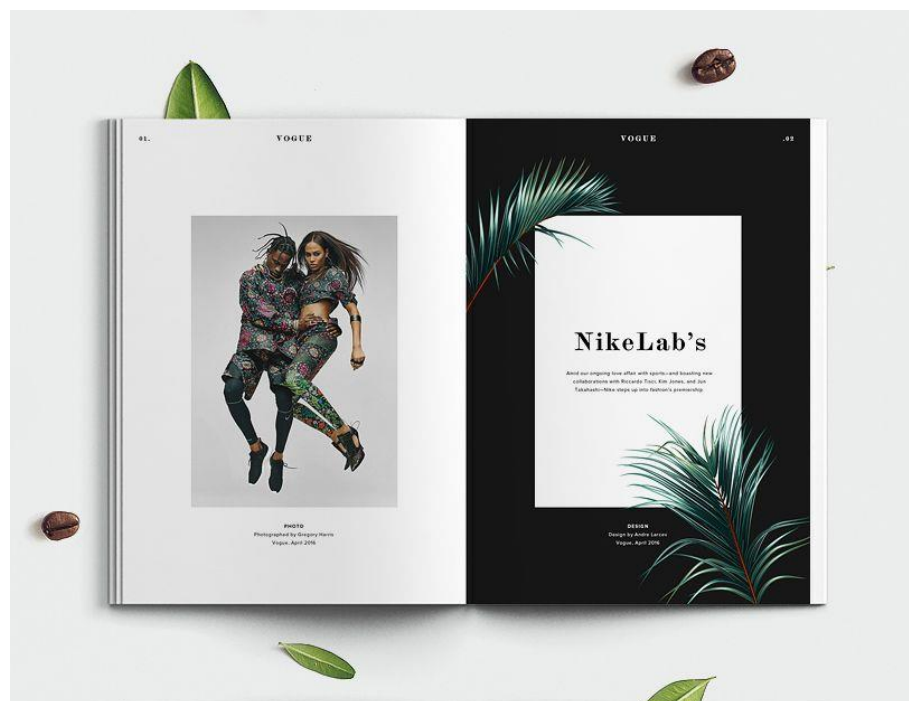
Pojam tiskanih medija koristi se kao skupni naziv za sve proizvode koji se proizvode u tiskanom obliku. To uključuje novine, časopise, plakate, brošure, letke, kataloge i brojne druge slične proizvode. Ipak, kada je riječ o minimalističkom dizajnu tiskanih medija, princip kreiranja dizajna uglavnom se svodi na skupinu principa koji se koriste u svim navedenim oblicima.

Minimalizam u dizajnu tiskanih medija predstavlja pristup koji se temelji na smanjenju nepotrebnih elemenata i fokusiranju na bitne komunikacijske ciljeve. Ovaj dizajnerski stil nastoji postići jasnoću, eleganciju i efikasnost kroz upotrebu jednostavnih elemenata, suzdržanu količinu teksta i vizualnu ravnotežu.

Kako bi se izbjeglo da izgled dizajna bude prazan, često se koriste velike slike koje su zanimljive i upečatljive kao pozadina za određeni dizajn. Minimalistički dizajn omogućuje slikama da komuniciraju sve, stoga dizajneri često koriste slike koje su šarene, imaju zanimljive perspektive i idu do ekstrema u stilovima. Ipak, neki dizajneri biraju koristiti geometrijske oblike umjesto slika kako bi dodatno naglasili "čisti" i "prozračni" dojam koji žele postići svojim radom. Kod određivanja rasporeda elemenata, ključno je koristiti mrežu kako bi završni

dizajn bio uredan i organiziran. [46] Također, kod dizajna časopisa i novina, korištenje mreža može pridonijeti vizualnoj usklađenosti dizajna, na način da svaka stranica ostavlja isti vizualni dojam, s istim rasporedom elemenata, iako oni nisu nužno isti. Korištenje mreže smanjuje rizik od neravnoteže koju pojedini elementi mogu nenamjerno uzrokovati. Ovaj problem još je uočljiviji kada dizajn koristi puno bijelog prostora, te samim time privlači više pozornosti na određene elemente. [47]

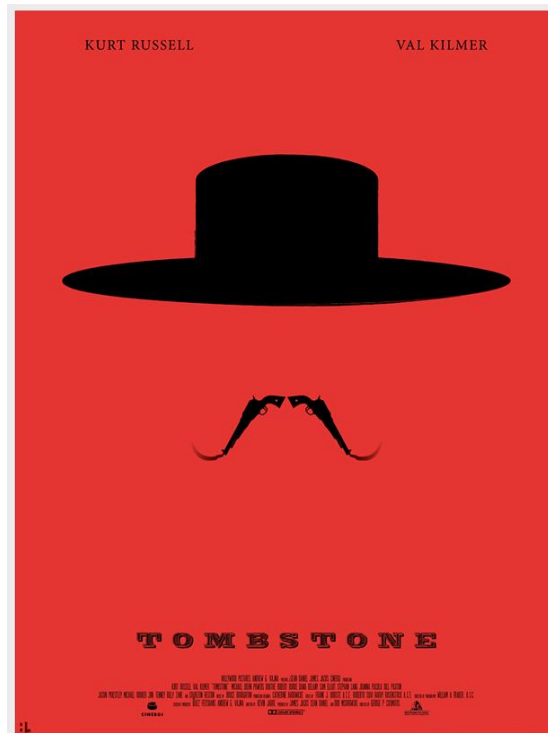
U dizajnu tiskanih elemenata, ključno je posebnu pažnju obratiti na tipografiju. Kao što je već spomenuto, korištenje jednostavnih, bezserifnih fontova jedno je od ključnih obilježja minimalizma. Dizajneri časopisa, novina i brošura posebno moraju paziti na korištenu tipografiju, kao i samu količinu teksta. Minimalizam kao cilj stavlja prenošenje ključne poruke u što manje elemenata, pa tako i dizajneri moraju posebno paziti koje su informacije istinski važne kada je riječ o dizajniranju nekih od ovih medija u minimalističkom stilu.

*Slika 29. Primjer minimalističkog časopisa
(izvor: vogue.com)*

Slika 29. Prikazuje portal stranicu *VOGUE* časopisa, gdje je fokus na lijevoj stranici stavljen na fotografiju, dok je on na desnoj usmjeren na tekst. Obje stranice koriste negativan prostor kako bi se pažnja čitatelja usmjerila na centralne elemente. Na desnoj stranici nalaze se dva lista palme koji služe kao ukras, ali funkcioniraju jer svojom bojom, koja se vizualno stapa s pozadinom, ne odvlače pažnju od središnjeg teksta, koji je dodatno istaknut bijelom pozadinom. Ipak, one su jedini ukrasni elementi te časopis bez obzira na njih ima minimalistički stil. Tipografija najveći problem stvara dizajnerima novina i časopisa, obzirom da ovi mediji koriste najveću količinu teksta. Tu je ključno prepoznati najbitnije informacije te njih sačuvati, dok je ostale informacije potrebno ukloniti. Ipak, zbog ograničenosti broja elemenata, većina novina se dizajnira u drugom stilu, dok su minimalistički časopisi većinom oni modne ili umjetničke tematike.

S druge strane, u dizajniranju minimalističkih plakata, dizajner ima više slobode u odabiru samog fonta, upravo zbog minimalnog teksta koji većina plakata zahtjeva. Plakati prvenstveno komuniciraju na vizualan način, stoga se dizajneri više usredotočuju na estetski izgled cijelog plakata, umjesto na izgled same tipografije.

Slika 30. Primjer minimalističkog plakata
(izvor: hunterlangstonedesign.com)

Slika 30. prikazuje plakat namjenjen za film Tombstone. Tipografija je svedena na samo najbitnije informacije, a glavni fokus je ilustracija koja prikazuje kauboja, što komunicira tematiku filma. Kaubojevi brkovi su napravljeni na način da, ukoliko se samo oni promatraju, izgledaju kao dva pištolja. Ilustracija je u potpunosti pojednostavljena i koristi jednu boju, ipak, zanimljiva je baš zbog duploe poruke koju dio ilustracije prikazuje. Dizajner je za naslov filma koristio font koji će većina ljudi povezati sa Divljim Zapadom. Ovaj je plakat, upravo zbog svoje jednostavnosti i malog broja elemenata koji ipak uspijevaju prenijeti mnoštvo informacija, savršen prikaz minimalističkog plakata.

U dizajnu tiskanih medija, također se nerijetko koristi negativan prostor kako bi se fokus postavio na željeni dio dizajna. Ipak, često je isti negativan prostor obilježen određenom bojom ili teksturom kako bi se izbjegao osjećaj praznine i nedovršenosti. [46]

Minimalizam u dizajnu tiskanih medija također ima praktične prednosti.

Ograničavanje broja elemenata smanjuje nered i olakšava navigaciju i čitanje. Ovaj pristup također olakšava prilagodbu dizajna na različite formate i veličine tiskanih medija. On donosi fokusiranu i čistu estetiku koja olakšava komunikaciju s publikom. Kroz suzdržanost, jednostavnost i vizualnu ravnotežu, minimalizam omogućava jasnoću i eleganciju u dizajnu ovih vrsta medija.

6. ZAKLJUČAK

Minimalistički pristup obilježen je brojnim prednostima poput jasnoće i funkcionalnosti dizajna kao i emocionalnog utjecaja na promatrača. Temeljen na načelu "manje je više", uklanja nepotrebne elemente i fokus stavlja na ono bitno. On promiče čistoću oblika, jednostavnost, ravnotežu i proporciju. Smanjujući vizualnu buku, omogućuje prenošenje poruke na jasan i upečatljiv način.

Minimalistički pristup dizajnu okreće se samoj biti svake poruke, koristeći minimalan broj elemenata, boja, grafika i jednostavne fontove. Upravo ova obilježja omogućuju stvaranje snažnih i prepoznatljivih vizualnih rješenja. Također, minimalizam pruža fleksibilnost dizajna u prilagodbi različitim medijima i platformama. Ovim pristupom, dizajner se ne mora opterećivati problemima prilagodbe formata za određeni medij, kao što su tiskani mediji, *web* stranice, ambalaža i slično. Upravo zato minimalizam pruža dosljedan i prepoznatljiv identitet svakog kreiranog dizajna.

Minimalizam naglašava funkcionalnost te fokus stavlja na korisničko iskustvo. Izostavljanjem suvišnih elemenata, olakšava promatraču razumijevanje ključne poruke, kao i interakciju sa samim dizajnom, čineći ga intuitivnim i učinkovitim. Uz pravilno razumijevanje i korištenje minimalističkih principa, dizajneri mogu stvoriti izvanredna rješenja koja će omogućiti publici povezivanje sa samim radom te ostaviti na njih trajni utjecaj.

U današnjem svijetu, gdje je život konstantno ubrzan, minimalizam pruža svojevrsni odmor, pružajući osvježavajući pristup dizajnu. Upravo zato, minimalizam ostaje relevantan pristup u suvremenom grafičkom dizajnu, potičući na fokusiranje na samu bit, na izbjegavanje suvišnog te stvaranje efektnih i učinkovitih vizualnih poruka.

7. LITERATURA

- [1.] Sasaki F. (2005). *Goodbye, Things (On minimalist living)*, Penguin books
- [2.] Jinglong L. (2018). *The Application of Minimalism in Modern Packaging Design* Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Vol. 204 (str. 1. – 5.)
- [3.] Michel K. (2015). *With Artist Frank Stella, What You See is What You See*, dostupno na: <https://www.npr.org/2015/12/26/460862565/with-artist-frank-stella-what-you-see-is-what-you-see?t=1597400843682>, pristupljeno: 21. svibanj 2023.
- [4.] Lee J. (2017). *How to Organise Your Closet With the KonMari Method*, dostupno na: <https://goodonyou.eco/kon-mari-your-closet/>, pristupljeno: 21. svibanj 2023.
- [5.] Zuwalski A. (2014). *Malevich and the Birth of Minimalism, 1975*, dostupno na: <https://translatingmarek.com/malevich-birth-minimalism-1975/>, pristupljeno: 23. svibanj 2023.
- [6.] *Hrvatska Enciklopedija*, dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/>, pristupljeno: 23. svibanj 2023.
- [7.] Chayka K (2020). *The Longing for Less: Living with Minimalism*, Bloomsbury Publishing
- [8.] Chiodi P. (2020). *Sensational Retrospective on Donald Judd's Career*, dostupno na: <https://www.kooness.com/posts/magazine/donald-judd-whats-minimal-about-minimal-art>, pristupljeno: 5. lipnja 2023.
- [9.] The Arch Insider (2021). *Mies Van Der Rohe: The Father of Minimalism!*, dostupno na: <https://thearchinsider.com/mies-van-der-rohe-the-father-of-minimalism/>, pristupljeno: 5. lipnja 2023.

[10.] Piet Mondrian Organisation. *Piet Mondrian and His Paintings*, dostupno na: <https://www.piet-mondrian.org/>, pristupljeno: 5.lipnja 2023.

[11.] The Art Story. *De Stijl*, dostupno na: <https://www.theartstory.org/movement/de-stijl/>, pristupljeno: 10. lipnja 2023.

[12.] Berry C., Watkins A. (2022). *10?'s With Designer, Writer and Publisher, Rich Baird*, dostupno na: <https://www.nomadstudio.com/blog/10-qs-with-rich-baird>, pristupljeno: 10. lipnja 2023.

[13.] Bahadur T. (2017). *Minimalist Movie Posters and Album Covers by Nick Barclay*, dostupno na: <https://onartandaesthetics.com/2017/01/16/minimalist-movie-posters-and-album-covers-by-nick-barclay/>, pristupljeno: 10. lipnja 2023.

[16.] Panagiotopoulou S.(2016). *The Bright Simplicity of Illustrator Ray Oranges*, dostupno na: <https://www.yatzer.com/ray-oranges>, pristupljeno 13. lipnja 2023.

[14.] Cowan K. (2017). *Nick Barclay's Minimalist Series Explores RGB and Shows Us the World in Its True Colours*, dostupno na: <https://www.creativeboom.com/inspiration/nick-barclays-minimalist-series-explores-rgb-and-shows-us-the-world-in-its-true-colours/>, pristupljeno: 13. lipnja 2023.

[15.] Finnish Design Shop. *Christopher Delorenzo*, dostupno na: <https://www.finnishdesignshop.com/en-us/designer/christopher-delorenzo>, pristupljeno: 17. lipnja 2023.

[17.] Dodhia Z. *Minimal Design: A Comprehensive Guide for Graphic Designers*, dostupno na: <https://www.logodesign.net/guide-minimal-design-graphic-designers>, pristupljeno: 17. lipnja 2023.

[18.] Desygner Team (2022). *7 Key Principles of Minimalist Graphic Design*, dostupno na: <https://desygner.com/blog/minimalist-graphic-design/>, pristupljeno 17. lipnja 2023.

- [19.] Lee D. H. (2007). *Effective Use of Negative Space in Graphic Design*, diplomski rad, Faculty of the College of Imaging Arts and Sciences
- [20.] Ambrose G., Harris P. (2009). *The Fundamentals of Graphic Design*, AVA Publishing, Švicarska
- [21.] Rainaldy R. (2017). *Minimalism Aesthetic Influences Of Art & Design In Board-Game*, Kummara
- [22.] Obendorf H. (2007). *Minimalism: Designing Simplicity*, doktorski rad, University Hamburg
- [23.] Samson L. (1985). *Graphic Design With Color Using a Knowledge Base*, diplomski rad, Simon Fraser University
- [24.] Holtzschue L. (2011). *Understanding Color: An Introduction for Designers*, John Wiley & Sons Inc., Hoboken, New Jersey
- [25.] Barnhart B. (2021). *What is Minimalist Design? Full Guide & Examples*, dostupno na: <https://www.vectornator.io/blog/minimalist-design/>, pristupljeno: 17. lipnja 2023.
- [26.] Fogelström E. (2013). *Investigation of Shapes and Colours as Elements of Character Design*, diplomski rad, Uppsala University
- [27.] Bradley S. (2014). *Design Principles: Visual Weight and Direction*, dostupno na: <https://www.smashingmagazine.com/2014/12/design-principles-visual-weight-direction/>, pristupljeno: 17. lipanj 2023.
- [28.] Cao J., Ellis M., Gremillion B. (2015). *The Building Blocks of Visual Hierarchy Designing Visually Intuitive Web UI*, UXPin Inc.
- [29.] Gershon P. (2011) *Minimalism and Graphic Design*, diplomski rad, George Washington University

- [30.] Ngoc To R., Patrick V. M. (2017). *Muji Versus Maharaja: When (and Why) Minimalist Versus Maximalist Design Differentially Influence Consumer Self-Brand Connection*, *Advances in Consumer Research*, Vol. 45 (str. 258. – 263.)
- [31.] Diperi D. L. (2022). *Graphic Design for Course Creators*, samostalno objavljena knjiga
- [32.] Aparaschivei L. (2022). *What is Simple Design?*, dostupno na: <https://www.vectornator.io/blog/simple-design/>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [33.] Sotikare T. (2023). *The Benefits and Limitations of Minimalism in Website Design*, dostupno na: <https://www.entrepreneur.com/starting-a-business/the-pros-and-cons-of-minimalism-and-simplicity-in-web-design/451133#:~:text=potential%20for%20boredom%20and%20lack%20of%20engagement&text=again%2c%20because%20minimalist%20designs%20often.the%20design%20is%20too%20simplistic>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [34.] Davidov I. (2021). *9 Issues of Minimalist Web Design*, dostupno na: <https://www.linkedin.com/pulse/9-issues-minimalist-web-design-ivan-davidov>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [35.] Dans Le Gris (2022). *Minimalism: The Minimalist Art Movement*, dostupno na: <https://danslegris.com/blogs/journal/minimalism-the-minimalist-art-movement>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [36.] De Luce I. (2019). *The Hot Trend In Ultra-Minimalist Logos – Think Mastercard Or Dunkin’ – Goes Exactly Against What Makes People Want To Buy Stuff*, dostupno na: <https://www.businessinsider.com/consumers-arent-finding-minimalist-logos-likable-or-authentic-2019-9>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [37.] *Hrvatski Jezični Portal*, dostupno na: <https://hjp.znanje.hr/>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [38.] Fang Y., Wei X. (2020). *Research on the Composition of Regional Logos and Cultural Symbols Based on Minimalism*, Atlantis Press

- [39.] Bokhua G., Giffrow S. *Minimalist Logo Design*, dostupno na: <https://www.adobe.com/creativecloud/design/discover/minimalist-logo-design.html>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [40.] Gube, J. (2008). *Showcase of Clean and Minimalist Designs*, Smashing Magazine
- [41.] Snell, S. (2008). *The Anatomy of a Minimalistic Web Design*, Vandelay Design
- [42.] Greif, S. (2012, September 12). *What Skeuomorphism is (And isn't)*, dostupno na: <https://v3.sachagreif.com/what-skeuomorphism-is-and-isnt/>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [43.] Chapman, C. (2010, May 13). *Principles of Minimalist Web Design*, dostupno na: <https://www.smashingmagazine.com/2010/05/principles-of-minimalist-web-design-with-examples/>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [44.] Meyer K. (2015). *Towards a Definition of Minimalism: Principles of Minimal Visual Design in Web Interfaces*, magistarski rad, The Faculty of the School of Information and Library Science of the University of North Carolina at Chapel Hill
- [45.] Grein M. (2016). *Does Minimalistic Product Design Equate to Maximum Liking? – The Perception of Visual Design Complexity*, doktorski rad, Ekonomski fakultet Rheinisch-Westfälische tehničke visoke škole
- [46.] Keung L. (2022). *How to Design a Minimalist Magazine Cover (Tips & Ideas)*, dostupno na: <https://design.tutsplus.com/tutorials/how-to-design-a-minimalist-magazine-cover-tips-ideas--cms-40076>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.
- [47.] New York Film Academy (2016). *Mastering the Art of Minimalist Graphic Design*, dostupno na: <https://www.nyfa.edu/student-resources/mastering-the-art-of-minimalist-graphic-design/>, pristupljeno: 18. lipanj 2023.